جي عمر جاندار نه ڪيا. مثلاً ميت جي عمر چاليهه سال ٿي ته پندرهن
سال نابالغيءَ جا ڪٽ ڪبا - باقي عمر پنجويهه سال ٿي - وڌ
خرار ڪڻڪ جا هڪ سال ميت جي حقن جي فديي لاءِ مقرر ڪندا
پنجويهن سالن جا هڪ سئو خرار مقرر ڪندا، ته پنجويهن سالن
جا پنج سئو خرار ڪڻڪ ٿيندي.

پوءِ اهو قرآن هنن الفاظن جوڙ سان ميت جو وارث ڪنهن مولوي
صاحب کي بيع ڪري ڏيندو.

ترتيب: مثلاً پنج سئو خرار ڪڻڪ عرب جو ماپ سان هن
ميت جي مٿان لازم ٿي سببان جن کي نمازن روزن حج وغيرهم
جن الله تبارڪ وتعاليٰ ۽ ان جي رسول صلي الله عليه وسلم جي
حقن جي لاءِ جي عوض — تنهن ڪري اي مولوي صاحب تو کي
انهيءَ ڪڻڪ جي عوض هيءُ قرآن ڪريم بيع ڪري ٿو ڏيان.
مولوي جو نئون ته مون قبول ڪيو.

ياد رکو ته انهيءَ بيع سان مولوي صاحب جي مٿان اهو اُن وارث کي
ڏيڻ لازم ٿي ويو - جو ته پاڻ قرآن ڪريم انهيءَ اُن جي عيوض
خريد ڪيو اٿس — مولوي وارث کي اُن ڏئي ته فقيرن

کي خيرات فديه ڏئي. - ٻه مولوي يا ٻه مسڪين آهي ۽ ان ۾ ايتري
اَنُ ڏيڻ جي طاقت ڪانه اٿس تنهنڪري مولوي ورثي وارث
کان هي لفظ چوارائيندو — ته بلوغت کان وٺي (٧) ڏينهن
تائين جو ميت جي مٿان جيڪي حقوق لازم ٿيا ته تنهن جي
عوض اهو مٿلون ان فقيرن کي ڏنو آهي پوءِ اهي مولوي
يا ٻه مسڪين اهين تنهنڪري فديه طور تو کي بخشيم
پوءِ ميت جي وارث کي گهرجي ته جنهن جي طاقت آهي فقيرن مسڪين
کي اسقاط جا پيسا ڏئي. - انهي لاءِ ڪو به اندازو مقرر ڪيل
ڪونه آهي جيترا وڌيڪ پيسا ڏيندو اوترو ميت کي وڌيڪ
ثواب ملندو ۽ ڪيس به اجر عظيم ملندو. - تنهنڪري چاهه
اسانکي گهرجي ته اسقاط ضرور ڪرايون ڇو ته دنيا جو ٿورو
مال ڏئي ميت کي دردناڪ عذاب کان بچايون.

ڇو ته قبر آخرت جي منزلن مان پهرين منزل آهي جيڪڏهن
قبر جو عذاب سولو ٿيو ته خدا تعالىٰ ۾ اميد (قوي) آهي ته
آخرت به چڱي ٿيندي.

قرآن ڪريم بخشڻ ائين جائز آهي يا نه بينوا بالدليل توجروا عند الجليل؟ Q3

جواب: اسان اهل سنت والجماعت وٽ قرآن ڪريم بخشرائڻ بالڪل
جائز آهي جنهن جو ثبوت اسان کي حضرت عمر رضي الله تعاليٰ عنه
جي حديث مان ملي ٿو جيڪا متين بحث ۾ معنيٰ اسميت بيان
ڪئي وئي آهي

Q4 ڇا اسقاط ۾ قرآن شريف بخشرائڻ مسڪين کي ڏيڻ روا آهي يا نه؟
جواب:- لغوي معنيٰ جي لحاظ کان هن لفظ جو مصدر ڪري ڇڏائڻ
آهي پر اسان جي سنڌي محاوري ۾ هي لفظ ڪنهن ٻئي معنيٰ
۽ مطلب لاءِ استعمال ٿيندو آهي. انهي لفظ جو مطلب
هي آهي ته ميت جو مال جيڪي حقوق الله تعاليٰ ۽ حقوق الرسول
صلي الله عليه وسلم آهن جن مان ڪي ادا ڪيا هوندا ۽ ڪي
رهجي ويا هوندا انهن جي عوض ميت جو وارث اسقاط ڪرائيندو
جنهن کي سنڌي محاوري ۾ عام طور قرآن بخشرائڻ چئبو آهي.

والله اعلم بالصواب،
حرره الفقير عبدالوحيد مجددي
۵ ڊسمبر ۱۹۸۴ع

از مورو

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه از قلم اين فقير
برائي مبشرات
منامي

الحمد لله رب العلمين والصلوٰة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين
سيدنا و مولانا محمد ﷺ و على آله واصحابه واتباعه واولياء
امته وامته اجمعين ؛ اما بعد :- تقريبًا ڇهه مهينا اڳ ٽنڊي
سائينداد ۾ محترم موسيٰ صاحب ڳالهه ڪئي ته - جناب
حضرت قبله سائين شاه آغا صاحب مجددي سرهندي قدس سره
جنهن جي تاليف ڪيل ڪتاب "مونس المخلصين" مان ڏهه خواب
مبارڪ تلخيص ڪري ڇپرائجن جيئن عام ماڻهو فائدو حاصل
ڪري سگهن . اهو ڪتاب "مونس المخلصين" جناب حضرت صاحب
قبله خواجه محمد حسن جان مجددي سرهندي جن جي سوانح حيات
تي لکيل آهي ۽ ان ۾ ڏهه خواب به حضرت خواجه صاحب جن جا
آهن . انهن جو ترجمو ڪري ڏيو ۽ اهيا به ڳالهه ڪئي ته خواب بابت جي
مشروعيت ۽ خوابن جي حقيقت بابت ڪجهه وضاحت هجڻ نهايت
ضروري آهي . اهيا ڳالهه مون قبول ڪئي ۽ ڪجهه مصروفيتن

جي سبب اجاهي موضوع تي قلم کنيم والله هو الموفق الي الصراط مستقيم

سڀ کان پهرين پاڪ نجات گهرجي ته اسان اهل سنت والجماعت جا سڀ مفسر
محدث، فقيه ۽ صوفي انهي ڳالهه تي اتفاق ڪن ٿا ته خواب جي پس
پرده حقيقت هوندي آهي - انهي ڳالهه تي قرآن ڪريم ۽ صحيح
حديثون گواه آهن - "ينابيع الحيواة الابدية في طريق الطلاب
النقشبنديه"۔ ملخصاء -

سُٺا خواب ذات الله تبارڪ وتعالى جي نعمت ۽ بُرا خواب تهسرط
شيطان ۽ نفس جي وسوسن تي مبني آهن انهي جو ثبوت
اسانکي بخاري شريف ۽ مُسلم شريف جي صحيح حديث
مان ملي ٿو - عن ابي قتادة قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم الرؤيا الصالحة من الله والحلم من الشيطان فاذا رأى
احدكم ما يحب فلا يحدث به الا من يحب واذا رأى ما يكره
فليتعوذ بالله من شرها ومن شر الشيطان وليتفل ثلاث
ولا يحدث بها احدا فانها لن تضره ص ١٠٣٥ صحيح بخاري
مطبوعه نور محمد ترسين ڪراچي ١٢

ترجمو: - حضرت ابي قتاده رضي الله عنه کان روايت ٿيل آهي -

ته حضور ڪريم صلي الله عليه وسلم جن فرمايو آهي ته سُٺا خواب الله تعاليٰ
جي طرفان آهن ۽ ٻُرن خيالن وارا خواب شيطاني آهن - ڪو به جڏهن
وقت توهان مان ڪو به سٺو خواب ڏسي ته اُن جي ڳالهه نه ڪري
مگر اُن ماڻهو سان جيڪو پنهنجو پسنديده هجي - ۽ جڏهن وقت
توهان مان ڪو خراب خواب ڏسي ته توهان الله تعاليٰ کان
انهيءَ خواب جي شر ۽ شيطان جي شر کان پناهه گهري ۽ پنهنجي
کٻي پاسي ٽي دفعا ٿو - ٿو - (ٿڪ اڇلائي) ڪري
۽ انهيءَ خواب جي ڳالهه ڪنهن سان به نه ڪري - اهڙو خواب هن
کي ڪا به تڪليف نه ڏيندو -

حضور اڪرم صلي الله عليه وسلم جن پاڻ به خوابن جو تعبير ڪري
فرمائيندا هئا ۽ جليل القدر اصحاب سڳورا رضي الله عنهم اجمعين
به انهيءَ تعبير جي فن کان واقف هوندا هئا -

اصحابن سڳورن جي دور کان پوءِ تابعين ڪرام جو دور آيو.
انهيءَ دور ۾ سڀ کان وڌيڪ خوابن جو صحيح تعبير ڪندڙ
محمد بن سيرين رحمة الله عليه آهي جيڪو هن فن ۾
نسيلي جو سردار آهي تنهن جو قول آهي ته خواب جا ٽي قسم

آهن ① حديث النفس ② تخويف الشيطان ③ بُشريٰ من الله

نمبر ① حديث النفس :- اهي نفساني خيالات وارا خواب هوندا آهن جن جو روحانيت سان ڪو به واسطو نه هوندو آهي- اهي خواب گهڻو ڪري انسان جي دل ۾ جيڪي ڳالهيون هونديون آهن سي خواب جي صورت ۾ نمودار ٿينديون آهن :-

نمبر ② تخويف الشيطان :- اهي صورتون ۾ شيطان مختلف شڪلين ۽ صورتن ۾ ظاهر ٿيندو آهي ۽ ماڻهن کي ڀڄڪن ڪم ڪارن کان روڪيندو آهي :-

نمبر ③ بُشريٰ من الله :- يعني جي اهي خواب آهن جن جو سڌو سنئون دل کي تسڪين ۽ روح کي راحت نصيب ٿيندي آهي- مثلاً نبين، ولين ۽ ملائڪن سڳورن جي زيارت خواب ۾ نصيب ٿئي خدا تعاليٰ جي نعمتن مان هڪ نعمت عظمىٰ آهي. جيڪا الله تبارڪ وتعاليٰ پنهنجن خاص ٻانهن سڳورن کي نصيب فرمائيندو آهي :- ڪتاب الرؤيا الصحيح البخاري ملخصاً،

هن رسالي بنام .... جي ٻه اهڙا ئي خواب جو ذڪر ڪيل آهي جيڪي وقت جي ڪامل ولي حضرت جناب امجد الحاج الخواجه محمد حسن جان سرهندي رحمة الله عليه جن

ڏنا آهن ۽ سندن اهي خواب سندن جي قلمي بياض ۾ مرقوم
هن وقت مون وٽ موجود آهن نخواره ويتبرڪ ب[illegible]۔
جي اسين اهل سنت والجماعت جو اهو عقيدو به صاف لکڻ
گهرون ٿا ته حضور ڪريم صلي الله عليه وسلم جن حياة النبي آهن
۽ پاڻ سڳورا ضرورت مطابق پنهنجي امت کي خواب اندر
پنهنجي زيارت ڪرائي، ڪين ضروري شين جو تلقين ڪري
فرمائن ٿا. اهڙي ريت ڪامل اولياء به پنهنجن
مريدن ۽ مخلصن جي بوقت ضرورت رهنمائي ڪن ٿا
۽ سندن مدد فرمائن ٿا ۽ خاص مخلصن کي صراط
مستقيم جي هدايت ڪرڻ فرمائن ٿا. ﴿ذَٰلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾
هن ڪتاب ۾ ___ خواب جمع ڪيا ويا آهن جن مان
ڏهه ۾ پاڻ حضرت خواجه صاحب قدس سره جن جا
آهن ۽ باقي ___ خواب ٻين بزرگن دين جا آهن
جيڪي محترم جناب ماستر احمد علي صاحب جن مرتب ڪيا
آهن. آخر ۾ الله تبارڪ وتعالیٰ بارگاه اعظم ۾

سندس حبيب لبيب سيد العرب والعجم عليه وعلى
آله الصلوات والتسليمات جي طفيلي دعا ٿا ڪريون
ته هن ڪتاب کي عام وخاص ماڻهن ۾ مقبول فرمائي
۽ هن ڪتاب جي ڇپائي وغيره ۾ جن به مدد ڪئي آهي
تن کي اجر عظيم عطا فرمائي في الدنيا والآخرة.

راقم الحروف عبدالوحيد

مورخه ١١ ربيع الاول

سنه ١٤٠٦هه

از هورو

نحمدہ ونصلی ونسلم علی حبیبہ الکریم

جناب عالی گذارش یہ ہے کہ سائل کے ساتھ ایک واقعہ پیش آیا ہے جو کہ اس طرح ہے۔ صبح صادق اذان کا وقت تھا یعنی قدرے اندھیرا تھا۔ ہم نے بکرا ذبح کرنے کے لئے زمین پر گرا دیا۔ اور اپنے بھانجے علی شیر کو دھڑ کی طرف سے ذبح کرنے والی جگہ پکڑنے کو کہا۔ علی شیر نے جہاں چھری گھنڈ پر چلتی تھی پکڑ رکھا تھا۔ اور میں نے اللہ اکبر پڑھ کر چھری چلائی تمام رگیں یکے بعد دیگر کٹ گئیں۔ اور خون فواروں کی شکل میں پھوٹ کر بہہ گیا۔ اور گھنڈ کٹ کر دھڑ کی طرف رہ گیا۔ لوگوں نے گھنڈ دھڑ کی طرف دیکھ کر شور مچا دیا کہ بکرا حرام ہو گیا ہے۔ کیونکہ گھنڈ بکرے کے سر کی طرف کٹ کر جاتا تھا لہذا بکرے کا گوشت حرام ہے اور اس گوشت کو زمین میں دفن کر دو۔ ذبح کرنے والے کو مار پیٹ کر کے نکال دیا۔ اور لوگوں نے کہا کہ ذبح کرنے والا غیر مسلم شریعت کا منکر ہے۔ اس کے ساتھ کھانا پینا اور لین دین کرنا حرام ہے مولوی صاحب آپ برائے مہربانی فتوی دیں کہ واقعی بکرے کا گوشت حرام ہو گیا یا نہیں۔ بینوا بالدلیل توجروا عند الجلیل؟

الجواب بعون اللہ تعالٰی وبکمال کرمہ :- ذبح کرنے کے وقت اگر بکرے کا گھنڈ دھڑ کی طرف رہ گیا ہے تو یہ مذبوحہ بکرا ازروئے شریعت مطہرہ حلال ہو گیا اور اس کا گوشت کھانا حلال اور جائز ہے کیونکہ ذبح کرنے کی شرط حلقوم، مرئی، اور دو شہ رگیں کاٹنی ہیں اور گھنڈ اگر دھڑ کی طرف رہ گیا تب بھی یہ رگیں کٹ جاتی ہیں اور یہی ہے مقصود ذبح کا وہ حاصل ہو گیا اور دوسری شرط ذبح کرنے کی، بسم اللہ اللہ اکبر۔ وہ بھی آپ نے کہا ہے لہذا مسئولہ بالاصورت میں مذبوحہ بکرا بالکل حلال ہے۔ اور جو لوگ ذبح کرنے والے کو غیر عالم شریعت کا منکر اور اس کے ساتھ کھانے پینے، لین دین وغیرہ نہ کرنے کو کہتے ہیں وہ جاہل ہیں۔ ان لوگوں کی باتوں پر توجہ نہ دیں کیونکہ یہ لوگ شرعی احکامات وقوانین سے ناواقف ہیں۔ اس مذبوحہ کے حلال اور اسکے گوشت کھانے کی دلیل ہم کو فقہ حنفی کی مستند کتاب النہایہ سے ملتا ہے عبارت یہ ہے ویجوز اکلہ سواء بقیت العقدۃ مما یلی الرأس او مما یلی الصدر لان المعتبر قطع اکثر الاوداج وقد وجد وکان الامام حافظ الدین البخاری کان یفتی بہذہ الروایۃ انتھی النہایۃ ۱۲ ترجمہ گھنڈ سر یا سینے کی طرف کٹ کر رہ گئی اس دونوں صورتوں میں مذبوحہ حلال ہو گیا اور اس

کا کھانا جائز ہے کیونکہ ذبح میں معتبر اکثر رگوں کا کاٹنا ہے اور وہ اس صورت میں حاصل ہو جاتا ہے اور امام حافظ الدین البخاری بھی اس روایت پر فتویٰ دیتے تھے۔ انتہیٰ کذا فی الہدایہ

Q 2 سوال ۲: اگر جانور جنگل میں تڑپ کر مر رہا ہو اور چھری وغیرہ پاس نہ ہو تو کس طریقے سے ذبح کیا جائے؟

الجواب بعون الوھاب: اگر چھری وغیرہ جانور کے حلال کرنے کے لئے موجود نہیں ہے تو کسی بھی تیز دھار والی چیز سے جانور کو ذبح کیا جا سکتا ہے۔ تیز دھار والی ایسی چیز ہو جو خون کو بہا دے اور مذبوح کی رگیں کاٹ دے۔ جیسے کہ اس فقہی عبارت سے صحیح معلوم ہوتا ہے: ویجوز الذبح باللیطۃ والمروۃ وکل شيء انھر الدم الا السن القائم والظفر القائم۔ ھدایہ اخیرین ص ۴۳۶ کتاب الذبائح

ترجمہ: اور ذبح جائز ہوتی ہے بانس کی چھیت، پتھر کی باریک چھری اور ہر چیز خون کو بہا دے اس آلہ سے ذبح صحیح ہو جاتی ہے۔ مگر دانت اور ناخن جو اپنی جگہ قائم ہیں۔ اس عبارت سے صاف صاف معلوم ہو گیا کہ چھری کے معدوم ہونے کی صورت میں کسی بھی تیز دھار والی چیز سے ذبح کیا جائے تو وہ مذبوح حلال ہے۔

Q.3: اگر جانور کنویں میں گر جائے تو اس کو کیسے حلال کیا جائے بینوا بالبرھان توجروا عند الرحمٰن؟ الجواب بعونہ سبحانہ وتعالیٰ:۔ حلال جانور اگر کنویں میں گر گیا ہے اور اس کا نکالنا ناممکن ہے تو ایسے جانور کے بدن میں جہاں بھی ہوسکے زخم لگا یا جائے گا تا آنکہ یہ معلوم ہو جائے کہ اس کا موت واقع ہو گیا ہے۔ اسی صورت ذبح ذبح کرنے کو عربی میں الذکوٰۃ الاضطراریہ کہا جاتا ہے:۔ فتاویٰ سراجیہ میں یہ عبارت موجود ہے:۔ الظاھر انہ یجرح بجرح شدید فی ای موضع وقع من البدن یعلم موتہ منہ یحل ۱۲ ترجمہ:۔ ظاہر روایت ہے کہ اس جانور کو شدید زخمی کیا جائیگا جس جگہ بدن میں زخم پہنچیں اور اسی زخموں سے اسکا موت واقع ہو جائے تو یہ جانور حلال ہو گیا:۔

Q4: بندوق کے شکار میں شکاری کے پہنچنے سے پہلے اگر پرندہ سانس توڑ جاتا ہے تو پرندہ کو بغیر ذبح کے کھایا جائے گا یا نہیں بینوا بالدلیل توجروا عند الجلیل؟ الجواب بعون الملک العلام بندوق سے کیا گیا شکار اگر ذبح کرنے سے پہلے مرگیا تو وہ حلال نہیں ہے۔ البتہ اگر اس پرندہ کو زندہ پکڑ کر چھری، چاقو،

وغیرہ سے حلال کیا جائے تو اس پرندہ کو کھانا جائز اور حلال ہے جیسے کہ مجموعۃ الفتاویٰ ص ۲۷۷ میں یہ عبارت مرقوم ہے :- اور بندوق سے شکار بمقتضائے قواعد فقہیہ بغیر ذبح حلال نہیں فان الاصل ان الموت اذا حصل بالجرح بیقین حل اکلہ " وانہ لا ذن بالثقل لا یحل کذا فی تبیین

واللہ اعلم بالصواب والیہ المرجع والمآب۔

حررہ المفتی عبد الوحید محمدی

۲۴ اپریل ۱۹۸۵ء

ازہورو

از سندھ سائینداد

هو

۱۷ ربیع الآخر ۱۳۹۹ھ نحمدہ و نصلی و نسلم

برخوردار مکرم میان عبدالقیوم جان مجددی سلمہ ربہ

تسلیم ؛ خیریت مطلوب ؛ - دیشب بالمشافہہ ذکر مسئلہ بشریت در میان آمد - بندہ گفت کہ حق تعالی انبیاء کرام را گفتہ است بشر صحیح است - مگر ما مؤمنان گفتہ نمی توانیم ادباً واحتراماً - اگر گوئیم گفتہ حق سبحانہ وتعالی جائز است واگر گوئیم از طرف خود گناہ است واگر گوئیم بطریق استہزاء وتمسخر کفر است ؛ -

دلائل ؛ -

چونکہ حق تعالی فرمودہ قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُکُمْ الخ و نبی علیہ الصلوۃ والسلام نیز فرماید کہ من بشرم و بفرمودہ نبی علیہ الصلوۃ والسلام ما اتباعاً گفتہ می توانیم اما از طرف خود گفتہ نمی توانیم زیرا کہ ہرگاہ حق تعالی بابت آدم علیہ السلام بملائکہ خطاب فرمود اِنِّیْ خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ الخ ابلیس آدم علیہ السلام را بشر دانستہ سجدہ نکرد ملعون شد ملائکہ بحر

نَفَخۡتُ فِیۡهِ مِنۡ رُّوۡحِیۡ را دانسته نور الٰہی را دیده فَقَعُوۡا لَهٗ سٰجِدِیۡنَ

سجده کردند حافظ شیرازی گوید :

ملک در سجده آدم زمین بوس تو نیت کرد
که در حسن تو چیزے دید غیر از طور انسانی

۲ اما آنچه نوشته ام که ما از طرف خود گفته نمی توانیم ازین وجه

که این گفته کفار است :- سرداران قوم نوح علیه السلام

به حضرت نوح علیه السلام گفتند بکفر رسیدند :-

مَا نَرٰىكَ اِلَّا بَشَرًا مِّثۡلَنَا سورة هود ۱۱/۳ :- ترجمه ما نمی بینیم

ترا مگر بشر مثل خود ها :-

قوم حضرت شعیب علیه السلام بحضرت شعیب علیه السلام گفتند

کافر شدند :- مَا هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُكُمۡ يَاۡكُلُ مِمَّا تَاۡكُلُوۡنَ مِنۡهُ وَيَشۡرَبُ

مِمَّا تَشۡرَبُوۡنَ ۝ سورة مؤمنون ۱۸/۲ :- ترجمه این مانند شما میخورد

آنچه شما میخورید و هم نوشد آنچه شما هم نوشید :-

وَمَاۤ اَنۡتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُنَا سورة شعراء ۱۹/۸ :- ترجمه :- ونیستی

تو مگر بشر مثل ما

وَاَسَرُّوا النَّجۡوَى الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا هَلۡ هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُكُمۡ سورة انبیا

ترجمہ :- ظالمان پوشیدہ باخود سرگوشی کنند میگویند

کہ این مانند شما البشر است ۔ آن بہ نبی ما علیہ الصلوٰۃ والسلام

کفار گفتند

قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا :- کافران گفتند کہ نیستید

شما (موسیٰ و ہارون علیہم السلام) مگر لبشر مثل ما الیٰن

۲۲/۴

اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَیْنِ مِثْلِنَا :- ترجمہ آیا ایمان آریم ما براین دو نفر کہ

مانند ما یند :- مومنون ۱۶/۲ :-

ولید بن مغیرہ بہ نبی ما علیہ الصلوٰۃ والسلام گفت :-

اِنْ هٰذَا اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ترجمہ بزودی در نار سقر ابن مغیرہ

را می افگنم. وَمَا اَدْرٰىكَ مَا سَقَرُ لَا تُبْقِیْ وَلَا تَذَرُ لَوَّاحَةٌ

لِّلْبَشَرِ ـ این است سزای کسی کہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام

را البشر گفتہ استخفاف کرد یعنی کفر و عذاب سقر دائم

وغیر ذالک آیات دیگر ہم در قرآن کریم مے باشند :-

بہر کیف این مسئلہ واضح است من فقط بیک پہلو لبشر بحث کردم کہ

روبرو در این بارہ چند آیہ درمیان آمدہ بود :- اما انداز من این است

که در این چنین مسائل یا در مسئله نور یا علم غیب بحث کردن غلط است
بلکه اگر عالمی را در ینچنین مسائل شبهه افتد سوال پرسد از دیگر عالم۔
فَاسْئَلُوْا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ (قرآن) ترجمہ پس
بپرسید از اہل بیان (علم) اگر نمی دانند۔ اما پیش عوام اظہار آن
شرعاً حرام است ناجائز است گناه است زیرا که خود نمی دانند
دیگری را چه دانانند۔ خفته را خفته کی کند بیدار۔

فقیر عبد الستار عفی عنه

اصل مکتوب مذکوره بالا جو سلیس سنڌي ۾ هن فقير جي ترجمہ سان گڏ
پرڪيل هو اهو لجينه اڄ هتي نقل ڪيان ٿو الاجوري ۽ سنه ١٩٨٦ع موره

از شنبه سائیندار — خط
١٧ ربيع الآخر سنه ١٣٩٠ھ — محمد يعقوب شاه
سلمه ربه
برخوردار محترم ميان عبدالقيوم مجددي
السلام عليكم و۔ خيريت مطلوب و۔ ڪلهه رات لبشريت جي ڳالهه روبرو
نڪتي موضوع ۾ تہ الله تعالى نبين سڳورن کي لبشر ڇو آهي سو سمجهه ڏهي.

پر اسان مسلمانن کي ادب ۽ احترام جو ڌيان گهرجي جيڪو ڇڏي ڏنو اسين -
پنهنجي طرفان جوڙيون اسين ته گناهه آهي ۽ جيڪي حضور جن ۾ معجزي
جي معني سمجهون اسين ته ڪفر آهي - دلائل :- (1) جڏهن الله تعاليٰ
فرمايو قُلْ اِنَّمَا اَنَا الْبَشَرُ الخ :- جنهن مان ثابت ٿيو ته نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم و
نه آئون لبشر آهيان :- نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم جن فرمايو ته آئون
فرمائيندا آهيو ته جيڪو بشر چوان تو مگر پنهنجي طرفان نه ٿو چوان :-
جڏهن جنهن وقت الله تبارڪ وتعاليٰ ملائڪن کي حضرت آدم عليه السلام
جي لاءِ خطاب فرمايو اِنِّيْ خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ الخ ترجمه :-
تحقيق آئون بشر (آدم) کي پيدا ڪندڙ آهيان مٽي مان.
شيطان لعين، آدم عليه السلام کي بشر سمجهي سجدو نه ڪيو ته لعنتي
ٿيو - ملائڪن نَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ يعني الله تبارڪ
وتعاليٰ فرمايو ته آدم ۾ پنهنجو روح ڦوڪيو آهي ملائڪن
خدا تعاليٰ جي حڪم کي ڏسي فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ يعني آدم
عليه السلام کي سجدو ڪيائون :- حافظ شيرازي فرمايو آهي

ملڪ در سجده آدم زمين بوس تو نيت کرد
که در حسن تو چيزي ديد بيرون از طور انساني
حافظ

معنيٰ ۽ - آدم عليه السلام کي ملائڪن سجدو ڪري تعظيم بجا آندائون
ڇوته آدم عليه السلام جي خوبصورتيءَ ۾ بشر جي عادتن کانسواءِ ٻي شيءِ
ڏٺائون ۽ - ② حضرت نوح عليه السلام جي قوم جي سردارن حضرت
نوح عليه السلام کي بشر چيو ته ڪافر ٿيا ۽ - ما نراك الا بشرا مثلنا
سورة هود ١١/٣ نه ٿا ڏسون اسان توکي مگر پاڻ جهڙو بشر ۔
③ شعيب عليه السلام جي قوم حضرت شعيب عليه السلام کي بشر
چيو ته ڪافر ٿيا ۔ ما هذا الا بشر مثلكم يأكل مما تأكلون منه ويشرب
مما تشربون ۔ سورة مومنون ٣/٢ ترجمو ۽ . ناهي هي (شعيب)
مگر اوهان جهڙو بشر کائي ٿو اهو جيڪي توهان ٿا کائو ۽ پئي ٿو اهو
جيڪي توهين ٿا پيئو ۔
④ وما انت الا بشر مثلنا الخ سورة شعراء ١٩/٨ ۽ - ترجمو نه آهين
چيو ثمودوارن (ناهين تون اي صالح عليه السلام) مگر
اسان جهڙو بشر ۽ - لوٽ ۽ - هن آيت ۾ حضرت صالح مراد
آهي جنهن کي قوم وارن کين بشر چيو ته ڪافر ٿيا ۔ ان
تفسير جلالين ۔ نقلڪندڙ عبدالحميد محمد [illegible] الاحسوبر سنه ١٩٨٦ع
[illegible]
⑤ واسروا النجوى الذين ظلموا هل هذا الا بشر مثلكم ۽ - ترجمو ۽

۽ ظالمن ڳجهيون ڳالهيون ڪيون ته آهي نه هي (محمد صلي الله عليه وسلم) اوهان جهڙو ئي بشر آهي. ڪافرن ئي نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم کي بشر چيو.

(٦) قالوا إن أنتم إلا بشر مثلنا. ترجمو: ڪافرن حضرت موسيٰ ۽ حضرت هارون عليهما السلام کي چيائون ته نه آهيو توهان مگر بشر اسان جهڙا. سوره يٰسين ٢٢/٢

(٧) أنؤمن لبشرين مثلنا. ترجمو: چيائون ته ڇا ايمان آڻيون اسان ٻن بشرن تي جيڪي اسان جهڙا آهن. ١٨/٢

(٨) وليد بن مغيره اسان جي نبي ڪريم عليه الصلوٰة والسلام کي چيو إن هذا إلا قول البشر. ترجمو: نه آهي هي قرآن مگر قول بشر جو. خدا تعاليٰ فرمايو سأصليه سقر. القرآن. ترجمو: وليد بن مغيره کي جلدي جهنم ۾ وجهنداسين. (سوره مدثر ٢٩/٢)

اهڙي سزا آهي انهي ماڻهو جي جنهن نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم جن کي بشر چيو يعني ڪفر ۽ جهنم جو دائمي عذاب آهي.

اچي ٿو ته ڪان سواءِ ٻيون آيتون به اهڙي باري ۾ آهن جيڪي قرآن ڪريم
۾ موجود آهن - بهرحال هي مسئلو بشريت جو واضح آهي مون
فقط هيءُ پهلو بشريت جي تي بحث ڪيو آهي جو ته رجعيو به اچي ٿو
باقي گالهه ٻولهه ٿيئي هئي - باقي جنهن رايو هي آهي ته بشر يا نور يا
علم غيب جي مسئلن تي بحث ڪرڻ صحيح نه آهي - صاحب جيڪڏهن
ڪنهن عالم کي اهڙن مسئلن ۾ شڪ پوي ته ٻئي عالم کان ڀلي پڇي
فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون ۽ - توهان علم وارن کان پڇو
جيڪي توهان نه ٿا ڄاڻو - ٻي عام ماڻهن جي ايمان اچي ٿي
ظاهر ڪرڻ حرام نه ڄاڻو ۽ گناهه آهي جو ته باطن نه ٿا ڄاڻون
ته ٻئي کي ڪهڙو سمجهائيندا - خفته را خفته ڪي ڪند بيدار ڪه

فقير عبدالستار مجددي عفي عنه

بسم الله الرحمن الرحيم

١ سقانى الحب كاسات الوصال ؛ فقلت لخمرتى نحوى تعالى
٣ فقلت لسائر الاقطاب لموا ؛ بحالى وادخلوا انتم رجالى
٥ شربتم فضلتى من بعد سكرى ؛ ولا نلتم علوى والتصالى

٧ انا فى حضرة التقريب وحدى ؛ يصرفنى وحسبى ذو الجلال
٩ كسانى خلعة بطراز عزم ؛ وتوجنى بتيجان الكمال
١١ وولانى على الاقطاب جمعا ؛ فحكمى نافذ فى كل حال

١٣ ولو القيت سرى فوق نار ؛ لخمدت وانطفت من سر حالى
١٥ وما منها شهور او دهور ؛ تمر وتنقضى الا اتا لى
١٧ مريدى هم وطب واشطح وغنى ؛ وافعل ما تشاء فالاسم عالى

١٩ وطبولى فى السماء والارض دقت ؛ وشاؤس السعادة قد بدا لى
٢١ وكل ولى له قدم وانى ؛ على قدم النبى بدر الكمال

٢ نسحت ومشت لنحوى فى كوس ؛ فهمت بسكرتى بين الموالى
٤ وهموا واشربوا انتم جنودى ؛ فساقى القوم بالوافى ملالى
٦ مقاملم العلى جمعا ولكن ؛ مقامى فوقكم ما زال عالى

٨ انا البازى اشهب كل شيخ ؛ ومن ذا فى الرجال اعطى مثال
١٠ واطلعنى على سر قديم ؛ وقلدنى واعطانى سوالى
١٢ ولو القيت سرى فى بحار ؛ لصار الكل غورا فى الزوال

١٤ ولو القيت سرى فوق ميت ؛ لقام بقدرة المولى تعالى
١٨ ٢٤ مريدى لا تخف الله ربى ؛ عطانى رفعة نلت المنال
٢٠ ١٦ بلاد الله ملكى تحت حكمى ؛ ووقتى قبل قلبى قد صفالى

٢٢ مريدى لا تخف واش فانى ؛ عزوم قاتل عند القتال
٢٣ انا الجيلى محى الدين اسمى ؛ واعلامى على راس الجبال
١٦ وتجزنى بماءة وبحرى ؛ فعلمنى فما قصر عن جدال

تمام شد

وعمرلنالله | بسم الله الرحمن الرحيم | صلى الله عليه وسلم

يا الله جل جلاله | يا رسول الله

اَفَتُؤْمِنُوْنَ بِبَعْضِ الْكِتٰبِ وَ
تَكْفُرُوْنَ بِبَعْضٍ

ترجمو:- ڇا توهين ڪتاب جي ڪجهه حصي تي ايمان آڻيو
ٿا ۽ ڪجهه حصي جو ڪفر ٿا ڪيو؟

علم غيب بالذات الله تعاليٰ سان
خاص آهي:-

1 عِنْدَهٗ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ (انعام ۵۰)

ترجمو:- ان (الله تعاليٰ) وٽ غيب جون ڪنجيون
آهن نه ٿو ڄاڻي ان کي ان کان سواءِ

2 اِنَّمَا الْغَيْبُ لِلّٰهِ فَانْتَظِرُوْا (يونس ۲۰)

ترجمو:- غيب ته الله واسطي آهي هاڻي رستو ڏسو ٿا
۽ توسان گڏ رستو ڏسي رهيو آهيان (ترجمو اعليٰحضرت)

٣ لهٗ غیبُ السّمٰوٰتِ والارضِ × الکھف ٢٦ ×
ترجمہ :- اُسی لاءِ آھی سب آسمانن ۽ زمین جو غیب

ترجمہ اعلحضرت :-
٤ انی اعلم غیب السّمٰوٰت والارضِ × بقرۃ ٣٣ ×
ترجمہ :- مان ڄاڻان ٿو آسمانن ۽ زمین جون

ڳجھیون شیون × ترجمہ اعلحضرت ×

٥ عالم الغیب والشھادۃ × الحشر ٢٢ ×
ترجمہ :- ھر ڳجھه ۽ ظاھر جو ڄاڻندڙ × ترجمہ

اعلحضرت ×

حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بالذات
عالم غیب نہ آھن :-

١ قل لا اقول لکم عندی خزائن اللہ ولا اعلم الغیب

× انعام ٥٠ ×
ترجمہ :- تون فرماءِ مان توھان کي نٿو چوان

مون الله تعالىٰ جا خزانا آهن ۽ نه مون کي ترجوان سما
پاڻ غيب ڄاڻان ٿو - ترجمه اعلحضرت ×

٢ يسئلونك عن الساعة أيّانَ مرسٰها

× اعراف : ١٨٧ ×

ترجمو :- توکان قيامت جو پڇا ٿا ڪن ته اها ڪڏهن
ايندي؟ تون فرمائي ان جو علم ته منهنجي رب
وٽ آهي - ترجمه اعلحضرت :-

٣ ولو كنتُ اعلم الغيب لاستكثرتُ من الخير الاية

× اعراف : ١٨٨ ×

×—— ثبوت علم غيب عطائي نبي ڪريم صلى الله عليه وسلم
جو قرآني آيتن مان ——×

٤ وما كان الله ليطلعكم على الغيب ولكن الله
يجتبى من رسله من يشاء × آل عمران ١٧٩ ×

ترجمه ؛- الله جو جهڙي شان نه آهي اي عام انسانو! جو
توهانکي علم غيب جي ڏئي - هاءِ الله تعاليٰ چونڊي
ٿو پنهنجي رسولن مان جنهن کي گهري ×
× ترجمه اعليٰحضرت ×

٢ وعلمك مالم تكن تعلم وكان فضل الله عليك عظيما
، النساء ١١٣ ×

ترجمه ؛ —
۽ توکي سيکاريو جيڪي به تون نه ڄاڻندو هئين
۽ الله جو توتي وڏو فضل آهي × ترجمو اعليٰحضرت ×

٣ ذالك من انباء الغيب نوحيه اليك
× آل عمران ٤٤ ×

ترجمه ؛-
هي غيب جون خبرون آهن جيڪي اسان توکي ڳجهي صح

طرح جڏا ڏيون ٿا ء - ترجمو اعلحضرت ×

٤ ونزلنا عليك الڪتٰب تبيانا لڪل شيءٍ

× النحل ٨٩ ×

ت ء-

۽ اسان توتي هي قرآن لاٿو هر شيءِ جو چٽو بيان آهي.

٥ ما فرطنا في الڪتاب من شيءٍ

× انعام ٣٨ ×

ت ء-

اسان هن ڪتاب ۾ ڪا به ڳالهه ڇڏي نه آهي،
يعني قرآن ۾ هر شيءِ جو
بيان آهي

٦ تفصيلُ الڪتاب لاريب فيه ء-

× يونس ٣٧ ×

ت ء- ۽ لوح ۾ جيڪي ڪجهه لکيو آهي سڀ جو تفصيل

آهي ان ۾ ڪو به شڪ نه آهي ۔

۷ الرحمٰن علم القرآن (الرحمٰن ١-٢)

ت ۔
رحمان پنهنجي محبوب کي قرآن سيکاريو ترجمه اعلحضرت

(فائده) جڏهن جو ڪتاب قرآن مجيد جنهن ۾ هر شيءِ
جو بيان آهي سيکاري رهيو آهي خود خدا تعاليٰ ۽ پڙهندڙ
محمد مصطفيٰ صلي الله عليه وسلم پوءِ ڪهڙي ڳالهه آهي جيڪا
الله تعاليٰ حضور کي نه سيکاري؟

۸ ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين

انعام ٨٦

ت ۔ ۽ نه آهي ڪا به سُڪي نه ڪا آلي شيءِ جيڪا
هڪ روشن ڪتاب ۾ لکيل نه هجي ۔ ت اعلحضرت

٩ عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احدًا الا من
ارتضى من رسول × الجن ٢٧ ×

ت د -
غيب جو ڄاڻندڙ آهي پنهنجي غيب تي ڪنهن کي
مسلط نه ٿو ڪري سواءِ پنهنجي پسنديده رسولن جي

١٠ وما هو على الغيب بضنين (التكوير ٢٤)
هي نبي غيب ٻڌائڻ ۾ بخيل ناهي .

× ——— × ——— ×

——— × ثبوت علم غيب عطائي نبي ڪريم عليه الصلوٰة والسلام
جو احاديث مبارڪه مان ——— ×

١ سلوني عما شئتم (بخاري شريف)
جيڪي به چاهيو سو مون کان پڇو . فائده : ظاهر آهي
ته هر شي جو علم رکندڙ ئي ايئن چئي سگهي ٿو. -

٢ عن حذيفة قال قام فينا رسول الله صلى الله عليه وسلم
مقامًا ما ترك شيئًا يكون في مقامه ذالك
الى قيام الساعة الا حدث به × مشكوٰة ص ١٦١

ت ؛-

حذيفه رضي الله عنه کان روايت آهي ته اسان ۾ رسول
خدا صلى الله عليه وسلم اٿي بيٺا هڪ جاءِ تي بيهي
(يعني اُٿي بيهي) ڪا به اهڙي شي نه ڇڏيائون جنهن جي
ذڪر نه ڪيو هجي - ۽ اهو بيان جو سلسلو قيامت تائين
ٿيندڙ شين جو ڪيو ر جيڪي صورتون نجديڪ ظاهر
ٿينديون)

٣ ...... فرأيته وضع كفه بين كتفي حتى
وجدت برد انامله بين ثديي فتجلى لى كل شيء
وعرفت ؛- × مشكوٰة شريف ص ٧٢ ×

ترجمه ؛-

ترجمہ: حضور فرمايو پوءِ مون ان رب جي ذات کي ڏٺم جنهن پنهنجي
دست قدرت کي منهنجي ٻنهي ڪلهن جي وچ ميان رکيو
ايتري قدر جو مون ڇاتيءَ ۾ ٿڌاڻ محسوس ڪئي
جنهن ڪري ~~مونکي~~ منهنجي لاءِ هر هڪ شيءِ ۽ جاءِ
جتي ٻهڪي ظاهر ٿي ۽ مون انهن کي سڃاتو —

فائدہ :-

حضور هر هڪ شيءِ کي ڏٺو ۽ سڃاتو اهيا حضور جي
وسعت علم جي نشاني آهي — اسان انسان ته پنهنجي
نفس کي به نه ٿا سڃاڻون ۽ من عرف نفسه فقد
عرف ربه ، جنهن پنهنجي نفس کي سڃاتو ته
بيشڪ پنهنجي رب کي سڃاتو ۽ —

٤ عن عبد الله بن عمر عن النبي صلی الله علیه وسلم
قال ان الله قد رفع لي الدنيا وانا انظر اليها و

وإلى من هو كائن فيها إلى يوم القيامة كأنما أنظر إلى
كفي هذه جليا — ×طبراني كبير×

ت-

عبدالله بن عمر رضي الله عنهما کان روايت آهي ته نبي اڪرم
صلى الله عليه وسلم جن فرمايو ته الله تعالى منهنجي لاءِ
دنيا کي ظاهر ڪيو ۽ مان ڏسان ٿو اُن ڏي ۽ هر ان
شيءِ ڏي جيڪا به قيامت تائين ٿيڻي آهي — ۽ اهڙيءَ
طرح ٿو ڏسان جيئن هن هٿ جي تريءَ ڏي جيئن
طرح ڏسي رهيو آهيان ـ

٥ عن ثوبان قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن الله
زوى لي الأرض فرأيت مشارقها ومغاربها وإن أمتي
سيبلغ ملكها — مسلم — بحواله مشكوٰة شريف ص ٥١٢

ت-

حضرت ثوبان کان روايت آهي، حضور عليه السلام ته بيشڪ
الله تعالى منهنجي لاءِ زمين کي ويڙهيو — پوءِ مون نه

مون اُن جي اوڙن ۾ اوٺن رهڙ طرف ڏٺو ، ڏٺم ۽ ٻيئي ،
منهنجي اُمت جا اهڙا ملڪ کي ڏهنديءَ ۔

٤ ..... فقال اقيموا صفوفكم وتراصوا فاني أراكم من وراء ظهري × بخاري شريف بحواله مشكواة شريف ص ٩٨ ×
ح ۔

يعني پاڻ سڳورن فرمايو صفن کي سڌو ڪريو - ٻوءِ لبيڪ آئون پٺيءَ جي طرفان ڏسان ٿو ،۔

(تمت بالخير وبه نستعين)

مرتبه ابو الجميل الجبوي
لاڙڪاڻو

شايع ڪندڙ سرور بڪڊپو سيشن روڊ لاڙڪاڻو

× راقم الحروف ×
× فقير عبد الرحيم مجددي ×
٢٦-٢-٨٦
MORO

بسم اللہ الرحمن الرحیم

xx دعائے صفت ایمان مجمل xx

اللّٰھم انی اعوذ بک من ان اشرک بک
وشیئا و انا اعلم بہ و استغفرک لما
لا اعلم بہ تبتُ عنہ وتبرءتُ من الکفر
والشرک والمعاصی کلّھا و اسلمت
بقول اشھد ان لا الٰہ الا اللہ وحدہ
لا شریک لہ واشھد ان محمداً عبدہ
ورسولہ ؏ اللہ ربی جل جلالہ و محمد
رسولی صلی اللہ علیہ وسلم والقرآن
امامی والکعبۃ قبلتی والمؤمنون
اخوانی والاسلام دینی ؛

ایمانُ مفصل

اٰمنت باللہ کما ھو باسمائہٖ وصفاتہٖ
واٰمنت بملائکتہٖ وکتبہٖ ورسلہٖ

واليوم الاخر والقدر خيره وشره
من الله تعالى والبعث بعد الموت ؛

قبول كردم دين مسلمانی را وآنچه درویست وبیزار شدم
از کفر کافران وآنچه درویست ورجعت واسلمت
واقول انی اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان
محمدا عبده ورسوله ۔

؛ حکم جي الله جا سي کيم سڀ قبول ؛
؛ منجيم محمد مصطفیٰ جو سندو رب رسول ؛
؛ قطع کيم کفر کي ، هي کلمون جي مقبول ؛
؛ لا اله الا الله محمد رسول الله ؛
صلی الله علیه وسلم

۔ دعا نکاح ۔

الحمد لله الذي جعل النكاح سببا للانام ووصلة

للارحام فصلا قاطعا بين الحلال والحرام كما قال الله تبارك وتعالى فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع فان خفتم ان لا تعدلوا فواحدة اوما ملكت ايمانكم ؛ وانكحوا الايامى منكم والصالحين من عبادكم وامائكم ان يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله والله واسع عليم

وقد قال النبي صلى الله عليه وسلم النكاح من سنتي فمن رغب عن سنتي فليس مني

وعنه عليه الصلاة والسلام تناكحوا وتوالدوا وتكاثروا فاني ا باهي بكم الامم يوم القيامة ولو بسقط .

ثم اعلموا رحمكم الله تعالى ان الخاطب راغب والمخطوبة مرغوبة والمهر على ما تراضياه

وسمياه في الخطبة قبل الخطبة ؛

واقول قولي هذا واستغفر الله العظيم لي
ولكم ولسائر المسلمين ـ انه هو الغفور الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم الف بينهما كما الفت بين ادم على نبينا وعليه
الصلوة والسلام وحواء رضى الله تعالى عنهما ؛

اللهم الف بينهما كما الفت بين ابراهيم على نبينا وعليه الصلوة
والسلام وسارة رضى الله تعالى عنهما ؛

اللهم الف بينهما كما الفت بين سيدنا محمد ن المصطفى
صلى الله عليه وسلم وخديجة الكبرى وعائشة

الحميراء رضی اللہ تعالیٰ عنہا :

اللّٰہم الف بینہما کما الفت بین ابی بکر ن الصدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ و اُمِّ رُومان رضی اللہ تعالیٰ عنہما ۔

اللّٰہم الف بینہما کما الفت بین عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ واُمِّ کلثوم رضی اللہ تعالیٰ عنہما ۔

اللّٰہم الف بینہما کما الفت بین عثمان رضی اللہ تعالیٰ عنہ و رقیہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا :

اللّٰہم الف بینہما کما الفت بین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ وفاطمۃ الزہرا رضی اللہ تعالیٰ عنہا :

اللّٰہم الف بینہما کما الفت بین حسن رضی اللہ عنہ و بحِذ بانو رضی اللہ تعالیٰ عنہما ۔

اللهم الف بينهما كما الفت بين حسين رضي الله تعالى عنه
وشهر بانو رضي الله تعالى عنهما ۔

اللهم الف بينهما كما الفت بين جميع المؤمنين وزوجاتهم
المؤمنات والمسلمين والمسلمات ۔

اللهم هب لنا من ازواجنا وذريتنا قرة اعين
واجعلنا للمتقين اماما برحمتك يا ارحم الراحمين

وصلى الله على سيدنا محمد واله
واصحابه وبارك وسلم

امين

عبده عبد الوحيد مجددی

عفی عنه ما کان منه

بسم الله الرحمن الرحيم نحمده ونصلي ونسلم مناجات به اسماء ڪبراي حضرات نقشبنديه قدس الله تعالى اسرارهم العاليه آمين × سنڌي ۾ منظوم مناجات ×	هي مناجات اصل ۾ فارسي منظوم هئي حضرت قبله والد صاحب مدظلهم العاليه جن جي حڪم مطابق احقر ڪي سنڌي ۾ هن فقير منظوم ڪيو آهي.

— وهو هذا —

١: احمد اسان جو مصطفى صديق اسان جو اتقيا
سلمان اسان جو مقتدا قاسم اسان جو رهنما؛

٢: جعفر اسان جو اصفيا طيفور اسان جو اوليا
بو الحسن اسان جو حق نما بوعلي هو بيسوا؛

٣: يوسف اسان جو بي مثل عبد الخالق غجدواني هو امام
عارف اسان جو بي نظير محمود هو شمس الهدى؛

٤: براميتني آهي ولي بابا سماسي هو قطب
مير ڪلال آهي سچي بهاء الدين هو بدر الهدى؛

٥ ؛ يعقوبُ هو غوثُ الزمان، احرارُ هو قطبُ العرب،
زاهد هيو قطبُ الزمان درويش هو فيضُ الهدىٰ ؛

٦ ؛ رهبر اسانجو خواجه ڄڻ باقي بالله هو باليقين،
مُجدّد اسانجو رهبر ٻاني معصوم هو نورُ الهدىٰ ؛

٧ ؛ صبغة الله اسانجو رهبر شاهه اسماعيل الشهيد،
معصوم ثاني مثل لقا شاهه غلام محمد باصفا ؛

٨ ؛ صِدّيق سنڌ سردار افضلِ خدا آگاهه،
عبدالقيوم شمسُ العُلاء عبدالرحمان اولياءُ ؛

٩ ؛ مُرشد منهنجو محمد حسن شاهه آغا باكمال،
آغا غلام علي ولي والدي نجمُ الهدىٰ ؛

١٠ ؛ دعائون منهنجون مقبول ڪري تڪليفون سڀ دور ڪر،
يا خالق هر دو جهان ، بحق محمد مصطفىٰ ؛

حرره الفقير عبدالمجيد مجددي

عفي عنه

جامع جمعي نماز شهر ۾ ٿئي ٿي. شهر خارج آهي تنهن ڪري ڳوٺن ۾ جمعي نماز جائز ناهي. احقر جيلاني جلالي.

سائل جو سوال اهو آهي ته ڳوٺن ۾ نماز جمعو ٿي سگهي ٿي يا نه؟ سوال جي جواب ۾ چيو ويو آهي ته جيئن ته جمعي نماز شهر ۾ ٿئي ٿي ۽ جتي جمعي جون شرطون پوريون نه ٿين اتي جمعو ٿي نٿو سگهي. مسئلي جي تحقيق ۾ احناف جو مذهب اهو آهي ته جمعو شهر کان سواءِ ٻاهر ادا نٿو ٿئي. قال الله تعالىٰ
اذا نودي للصلوة من يوم الجمعة فاسعوا الى ذكر الله وذروا البيع ۔ آيت شريف ۾ مخاطب

آهي مخاطب اهي ماڻهو آهن جيڪي شهر يا ڳوٺ ۾ رهن ٿا ۽ جن تي جمعو فرض آهي. وذروا البيع مان ثابت ٿئي ٿو ته اهي ماڻهو مخاطب آهن جن وٽ خريد و فروخت عام آهي. آيت مبارڪ عام آهي پر شهر سان خاص آهي. امام شافعي رحمة الله عليه ان آيت سان تخصيص ڪئي آهي، شرائط جيئن ته چاليهه
ماڻهو جمعو پڙهن. چالهن ماڻهن ۾ جمعو ٿيندو آهي. امام شافعي
جو آيات ۾ تخصيص ڪرڻ سان جمعي نماز هر ڪنهن ڳوٺ ۾ نه ٿيندي. ۽ اهو تخصيص بالاتفاق
آهي. مسلم ان کي قبول ڪيو آهي. فيض الباري ص ۳۱۳ ج ۲ ۔ احناف وٽ ان آيت سان تخصيص
ٿئي ٿي. تخصيص جو ثبوت حضرت علي رضي الله عنه جي حديث آهي: لا جمعة ولا تشريق ولا
فطر ولا اضحى الا في مصر جامع او مدينة عظيمة ۔ عمدة القاري ص ۲۶۳ ج ۳ فيض الباري ص ۳۳۳ ج ۲
فتح القدير ص ۲۲ ج ۲ مصنف عبد الرزاق ص ۱۶۷ ج ۳ زيلعي ص ۱۹۵ ج ۲ شرح النقاية ص ۲۶۵ ۔ ان حديث مان صاف ظاهر ٿي
ٿو ته جمعي نماز شهر ۾ ٿئي. احناف جو مذهب آهي ته شهر کان سواءِ ٻاهر جمعو ادا نه ٿيندو. امام اعظم
ان ۾ ڪلام ناهي. امام اعظم ابو حنيفه ۽ امام ابو يوسف ۽ امام محمد ۽ تمام فقهاء حنفيه جي تصريحات
آهن ته نماز جمعو شهر ۾ ٿيندو. شهر يا فناء شهر ۾ ادا ٿي سگهي ٿو. صحابه ۽ تابعين مان حضرت علي كرم الله وجهه
۽ حذيفه ۽ عطاء ۽ حسن بن الحسن ۽ ابراهيم نخعي ۽ مجاهد ۽ محمد بن سيرين ۽ سفيان ثوري جو به اهو مذهب
آهي. الشرح الكبير للعيني ص ۲۶۵ ۽ شمس الائمه سرخسي ۾ فرمايو آهي ته حضرت صحابه رضي الله عنهم
جڏهن شهر عرب فتح ڪيا ته فتح ڪرڻ کان پوءِ منبر ۽ مسجدون نه ٺاهيون سواءِ شهرن جي ڳوٺن ۾ مسجدون
ٺاهيون پر منبر قائم نه ڪيا. منبر شهر جي مخصوص آهي. اها صاف
معلوم ٿي ته جمعو شهر ۾ ئي ٿئي ٿو. ان ۾ اتفاق آهي ته جمعي جي شرطن مان شهر شرط آهي. المبسوط ص ۲۳ ج ۲
هدايه ۽ ان جي شروح فتح القدير، عنايه، ڪفايه، عيني وغيره ۽ ان جي شروح بحر، نهر، عيني، حلبي
وغيره ڪنز ۽ ان جا شروح جوهره نيره، غنية ۽ ان جي شرح صغيري، ڪبيري وغيره شرح وقايه ۽
ان جي حواشي، سعايه، عمدة الرعايه وغيره نور الايضاح ۽ ان جا شروح ۽ حواشي مراقي الفلاح، طحطاوي وغيره
درمختار ۽ ان جا شروح شامي، طحطاوي وغيره. خلاصة الفتاوي، قاضيخان، عالمگيري، بدائع الصنائع
وغيره جيڪي حنفي مذهب جا معتبر ڪتاب آهن سڀ ان ڳالهه تي متفق آهن ته ڳوٺ
۾ نماز جمعو جائز ناهي. جمعي نماز شهر يا فناء شهر ۾ شرط آهي.
عن عائشة زوج النبي صلى الله عليه وسلم قالت كان الناس ينتابون الجمعة من منازلهم والعوالي فيأتون
في الغبار يصيبهم الغبار والعرق ۔ بخاري شريف ص ۱۲۳ ج ۱ مسلم شريف ص ۲۸۰ ج ۱ ابو داؤد شريف ص ۱۵۱ ج ۱
معلوم ٿيو ته صحابه ڪرام رضي الله عنهم جمعي نماز لاءِ ٻاهران ايندا هئا ثابت آهي ته ڳوٺن ۾ جمعو نه ٿيندو هو.

ارتفاع [illegible] مقیاس

٩٨١٠٧٣ ٩٨١٠٧٣

١٦١٢٢٢٤ ٢-٠٠٠١ ١٦١٢٢٢٤ ٢-٠٠٠١

٥٠٨١٣٢٠ ٥٠٨١٣٢٠

نتیجه

٩٨١٠٧٣

١٦١٢٢٢٤ ٢-٠٠٠١

٥٠٨١٣٢٠

[illegible] مال

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] کتبه احمد [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٨١٣٨٥١٣٠

الا حمد ـــــــــــــ ـلہ

قاضی عبد الرحیم — لطیفہ

١٤٩٢٠٤٢٧٠ — ٢٤٦٠٢٣٥

[illegible]

$\frac{٦٣١٤٢٦}{٥٨٠٣٢٠}$ ٢-١-٠٠ — $\frac{٣١٥٤٣٨٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٥-١-٠٠

بلقیس — زبیدہ

٢٤٦٠٢٣٥ — ٢٤٦٠٢٣٥

$\frac{٣١٥٤٣٨٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٥-١-٠٠ — $\frac{٣١٥٤٣٨٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٥-١-٠٠

بشری — عائشہ بلقیس

٢٤٦٠٢٣٥ — [illegible]

$\frac{٣١٥٤٣٨٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٥-١-٠٠ — $\frac{[illegible]}{٥٨٠٣٢٠}$ ٥-[illegible]

قاضی نور محمد — [illegible]

٨١٦٤٠٨٠٠٥ — ٤٠٥٨٢٤٠٠٥

$\frac{١٣٥١٥٢٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٢-١-٠٠ — $\frac{٣٢٦٥٦٢٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٩-[illegible]

بجل — قاضی لطف اللہ

١٩١٣٦٢٥ — ٨٩٣٠٢٥٥

$\frac{٢٦٨٢٢٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٣-١-٠٠ — $\frac{٢٢٦٢٨٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٩-١-٠٠

شہر بانو — قاضی غلام مصطفی

٢٤٦٥١٢٥ — ١٨٣٩٥١٥

$\frac{٢٤٤٨٣٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ١-١-٠٠ — $\frac{١٤٥٣٨٢٠}{٥٨٠٣٢٠}$ ٢-١-٠٠

نسیم — شہزادی

٩٨١٠٤٢ — ٩٨١٠٤٢

خدایا این کرم بار دگر کن

نسیما جانب بطحا گذر کن ٭ ز احوالم محمد را خبر کن
ببر این جانِ مشتاقم به آنجا ٭ فدائے روضۂ خیر البشر کن
توئی سلطان عالم یا محمد ٭ ز روئے لطف سوئے من نظر کن
مشرف گرچہ شد جامی ز لطفت ٭ خدایا این کرم بار دگر کن

×——×——×

اظہار معجزہ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم در دستِ ابوجہل و گواہی دادن سنگ ریزہ بر حقیقت رسالت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم ۔ مثنوی

سنگہا اندر کفِ بوجہل بود ×——× گفت ای احمد بگو این چیست زود
گر رسولی چیست در مشتم نہان ×——× چون خبر داری ز رازِ آسمان
گفت چون خواہی بگویم کان چہاست ×——× یا بگویند آن کہ ما حقیم و راست
گفت بوجہل این دوم نادرتر است ×——× گفت آری حق ازان قادرتر است
گفت شش پارہ حجر در دست تست ×——× بشنو از ہر یک تو تسبیحِ درست
از میان مشت او ہر پارہ سنگ ×——× در شہادت گفتن آمد بی درنگ

لا اله گفت و الا الله گفت ٭ گوهر احمد رسول الله سفت

چون شنید از سنگها بوجهل این ٭ زد ز خشم آن سنگها را بر زمین

گفت نبود مثل تو ساحر دگر ٭ ساحران را سر توئی و تاج سر

خاک بر فرقش که بد کور و لعین ٭ چشم او ابلیس آمد خاک بین

چون بدید آن معجزه بوجهل گفت ٭ رفت در خشم و بسوی خانه رفت

ره گرفت و رفت از پیش رسول ٭ او فتاد اندر چه آن گشته جهول

معجزه را دید و شد بدبخت زفت ٭ سوی کفر و نقد سر سبز رفت

این سخن را نیست آخر ای عمو ٭ قصهٔ آن پیر چنگی باز گو

باز گرد و حال مطرب گوش دار ٭ زانکه عاجز گشت مطرب ز انتظار

نقل از مثنوی شریف

ص ۱۹۲ تا ص ۱۹۳

جلد اول مطبوعه لکهنو

کار پاکان را قیاس از خود مگیر ∴ گرچه ماند در نوشتن شیر شیر
جمله عالم زین سبب گمراه شد ∴ کم کسی ز ابدال حق آگاه شد
اشقیا را دیدهٔ بینا نبود ∴ نیک و بد در دیده شان یکسان نمود

همسری با انبیا برداشتند ∴ اولیا را همچو خود پنداشتند
گفت اینک ما بشر ایشان بشر ∴ ما و ایشان بستهٔ خوابیم و خور
این ندانستند ایشان از عمی ∴ هست فرقی در میان بی منتها

هر دو یک گل خورده زنبور و نحل ∴ لیک زین شد نیش و زان دیگر عسل
هر دو گون آهو گیا خوردند و آب ∴ زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب
هر دو نی خوردند از یک آبخور ∴ آن یکی خالی و آن پر از شکر

صد هزاران این چنین اشباه بین ∴ فرقشان هفتاد ساله راه بین
یعنی بسیار ۱۲
این خورد گردد پلیدی زین جدا ∴ وان خورد گردد همه نور خدا
این خورد زاید همه بخل و حسد ∴ وان خورد زاید همه عشق احد

نقل از مثنوی شریف
ص ۲۶ و ص ۲۷ جلد اوله

اصل مسئلہ ۲ تباین ربیع الس...

قاضی فضل اللہ | قاضی غلام محمد
پاو | پاو

۱	۱
۴۰۵	۴۰۵
	۹۷۲۰

۲۰۲۵
قاضی فضل اللہ تباین اصل مسئلہ ۸ تصحیح ۲۴

بیوہ زال ۳ | قاضی لطف اللہ پسر ۱۴ | محمد بانو | شہر بانو دختر ۷

۳	۱۴	۷
۶۰۷۵	۲۸۳۵۰	۱۴۱۷۵
۴۲۵۲۵	۱۹۸۴۵۰	۹۹۲۲۵
۱۹۱۳۶۲۵	۸۹۳۰۲۵۰	۴۴۶۵۱۲۵

۲۸۶۴۰۰
قاضی غلام محمد تباین اصل مسئلہ ۷

قاضی عبدالرحیم پسر ۲ | سارا پسر | لطیف پسر | ۱ | ۱ | بشرٰی ۱ | ...

۲	۱	۱	۱	۱	۱
۹۷۲۰۰	۴۸۶۰۰	۴۸۶۰۰	۴۸۶۰۰	۴۸۶۰۰	۴۸۶۰۰
۴۳۷۴۰۰۰	۲۱۸۷۰۰۰	۲۱۸۷۰۰۰	۲۱۸۷۰۰۰	۲۱۸۷۰۰۰	۲۱۸۷۰۰۰

۱۱۲۸۹۶
محل سید تق الاخل اصل مسئلہ ۷

قاضی عبدالرحیم پسر ۲ | سارا دختر | لطیف دختر | بلقیس | زبیدہ دختر | بشرٰی دختر | بلقیس

۲	۱	۱	۱	۱	۱
۳۲۲۵۶	۱۶۱۲۸	۱۶۱۲۸	۱۶۱۲۸	۱۶۱۲۸	۱۶۱۲۸
۱۴۵۱۵۲۰	۷۲۵۷۶۰	۷۲۵۷۶۰	۷۲۵۷۶۰	۷۲۵۷۶۰	۷۲۵۷۶۰

سارا

قاضی غلام مصطفیٰ بشیر شہزادی ارشاد مختار نجیب قاضی عبدالرحیم لطیف بلقیس زبیدہ بشرٰی
۳ ۴۹ ۴۹ ۴۹ ۴۹ ۴۹ ۱۰ ۵ ۵ ۵ ۵
۹۰ ۹۸۱۰۴۲ ۹۸۱۰۴۲ ۹۸۱۰۴۲ ۹۸۱۰۴۲ ۹۸۱۰۴۲ ۹۸۱ ... ۱۹۵ ۱۹۵ ۱۹۵ ۹۵

يا بدوح بمعني قدردگار
لفظ عبراني
اسم

٤٨٦

براى تيغ بندى اجازت گرفته شد
از خليفه حضرت خواجه عبدالرحمن
جان صاحب مجددي محمد دياري

٣٧١

يا پير دستگير — يا محمد مدد باشد

يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح
يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح
يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح
يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح
يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح
يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح	يا بدوح

يا محمد مدد باشد — يا پير دستگير

سنه ... هجري [illegible] — سنه ... هجري

اول ٻه رڪعتون نفل جون ٢٧ رمضان شريف جمع جمعرات پڙهي
پوءِ هر رڪعت ۾ سورة ياسين شريف ۽ ٻي رڪعت ۾
سورة مزمل شريف پڙهي ۽ دعا گهري ۔ لوهه جي تختي سان
ٻه سنگ لڳائي ۽ ستون نقش مبارڪ جي پريندو جي جيترا
پري سگهي ۔ ۽ ان نقش باشد ۽ سنس والرجو
نقش جي هيٺان ڪڻي ۔ هشيار ۽ اوزار هر قسم جا
پاڻ وٽ موجود رکجي ۔
هي تعويذ ماما غلام فاروق جان مرحوم جي براى بندي ڪان نقل
ڪيو ويو آهي ١٣٣٣ ١٩

۲۶
۸
۹۲

۸۱۲۹۵۱۲۰۰

اصل مسئلہ من ۸ تصحیح ۸۴ ۳۳۸ ۲۱ ۷ ۲۷۴ ۳ ۵ ۲ ۲ ۴ ۵ ۷ ۰ ۱ ۸ ۸ ۰ ۵ ۲ ۳۶ ۲ ۴ ۳ ۶ ۹ ۰ ۸ قاضی عبدالکریم

سکینہ گل بیبی قاضی جان محمد قاضی فضل اللہ قاضی غلام اکبر قاضی نثار احمد قاضی عبدالرحیم زینب النساء آکر سراج الطیف بلقیس رقیب

زال	زال	بنت	بنت	بنت	بنت	بنت	بنت	ذی	ذی	ذی	ذی	ذل	ذل
۲۱۴	۲۱۴	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱
۲۴۸	۴۲۸	۸۴	۸۴	۸۴		۸۴		۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
	۱۳۳۶	۵۸۸	۵۸۸	۵۸۸		۵۸۸		۲۹۴	۲۹۴	۲۹۴	۲۹۴	۲۹۴	۲۹۴
	۹۸۲		۱۱۷۶	۱۱۷۶		۱۱۷۶			۵۸۸	۵۸۸	۵۸۸	۵۸۸	۵۸۸
	۱۶۱۲۸			۲۸۲۲۴		۲۸۲۲۴			۱۴۱۱۲	۱۴۱۱۲	۱۴۱۱۲	۱۴۱۱۲	۱۴۱۱۲
	۱۱۲۸۹۶					۱۹۷۵۶۸			۹۸۷۸۴	۹۸۷۸۴	۹۸۷۸۴	۹۸۷۸۴	۹۸۷۸۴

۸۸۹۰۵۶۰

اصل مسئلہ من ۱۲ تصحیح ۸۴ — تداخل — قاضی نثار احمد

عائشہ سکینہ قاضی جان محمد قاضی فضل اللہ قاضی غلام محمد زینب النساء آکر قاضی عبدالرحیم سراج الطیف بلقیس رقیب

زوجہ	ام	ابن	ابن	ابن	ابن	بنت	بنت
۲۱	۳۹	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۵	
۱۴۷		۷۰	۷۰	۷۰	۷۰	۳۵	
۲۹۴			۱۴۰	۱۴۰			

۵۰۷
۴۹۳۹۱
۲۲۲۲۶۴۰

اصل مسئلہ من ۷ — تباین — سکینہ ابتداء

قاضی جان محمد قاضی فضل اللہ قاضی غلام محمد زینب النساء

ابن	ابن	ابن	بنت
۲	۲	۲	۱
۱۵۲	۱۵۲	۱۵۲	۷۶
	۳۰۴	۳۰۴	
		۷۲۹۶	

۸۱۰

اصل مسئلہ من ۳ — تداخل — قاضی جان محمد

قاضی نوراحمد ابن	رابعہ بنت
۲	۱
۵۴۰	۲۷۰
۱۰۸۰	۵۴۰
	۱۲۹۶۰

۷۸۶
۹۲

۱

مرحوم سید [illegible] قاضی نعیم محمد

قاضی عبدالرحیم [illegible] لطیفہ بشریٰ

یاد پسر بیٹی بیٹی بیٹی بیٹی بیٹی

[illegible]

بعد از کہ [illegible] خرچ [illegible] [illegible] [illegible]

وصیت [illegible] سب مال [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] حصہ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] میراث [illegible] واللہ اعلم بالصواب

[illegible] عبدالرحیم [illegible]

کتبہ [illegible] [illegible]

[illegible] جامع مسجد

[illegible]

مسجد جامع [illegible]

بسمه سبحانه وتعالى وتقدس

نحمده ونصلي ونسلم على رسوله الكريم

مسئله ———— اصل المسئلة ۴ مسماة امنت مرحومه

زوجة اخ	بنت اخ	بنت اخ	بنت اخ	ابن اخ	ابن اخ	ابن اخ	اخت	اخت	اخ
فهميده شماپاراة	عابده	ساجده	زاهده	غلام مصطفیٰ	غلام مجتبیٰ	اسدالله	حليمه	زيب النساء	قاضي عبدالله
م	م	م	م	م	م	م	۱	۱	۲

-50 ليشه 25 ليشه 25 ليشه — محروم سڀ مجمله -100 ليشه محل

جائداد مان پهريائين مرحومه امنت جي ڪفن دفن، قرض جي ادائگي ۽ ثلث ۾ وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا ملڪيت منقوله ۽ غير منقوله رهندي اُن جا 50 پيسه سڌي ڀاءُ قاضي عبدالله کي ۽ 25 پيسه ڀيڻ زيب النساء ۽ 25 پيسه ڀيڻ حليمه کي ملندا شريعت محمدي مطابق باقي مرحومه جا ڀائيٽيا، ڀائيٽيون ۽ ڀاڄائي، ٻاهرئي يعني هنن جي ڪري ملڪيت کان محروم رهندا ڇو ته مسلي ڪتاب ۾ ذڪر آهي ته اقرب وارث هوندي ابعد وارث ملڪيت جا وارث نه ٿي سگهن.

هذا ما ظهر لي في هذا الباب

والله سبحانه وتعالى اعلم بالصواب

واليه المرجع والمآب

حرره الفقير عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

من مدرسة مجددية تندو السائين داد

من مضافات حيدرآباد 16.11.92

صلی اللہ علیہ وسلم

عجب جهڙي آ حقيقت حبيب جي

مُکي جيڏو سوڌٽي مُکي مخلوقات

سنئون جي ساڃاهه جامع ليل و نهار کي

مخدوم محمد زمان لنواري شريف

شَفِیعٌ مُطَاعٌ نَبِیٌّ کَرِیمٌ ؛ قَسِیمٌ جَسِیمٌ نَسِیمٌ وَسِیمٌ

بَلَغَ العُلیٰ بِکَمَالِهِ ؛ کَشَفَ الدُّجیٰ بِجَمَالِهِ

حَسُنَتْ جَمِیعُ خِصَالِهِ ؛ صَلُّوا عَلَیْهِ وَآلِهِ

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان ؛

چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان ؛

مولانا سعدی

سَلَامٌ عَلَیکَ ای نبی مکرم ؛ مکرم تر از آدم و نسل آدم

سلام علیک ز آبای علوی ؛ بصورت مؤخر بمعنی مقدم

کریم السجایا جمیل الشیم ؛ نبی البرایا شفیع الامم

امام رسل پیشوای سبیل ؛ امین خدا مهبط جبرئیل

شفیع الوری خواجه بعث و نشر ؛ امام الهدی صدر دیوان حشر

کلیمی که چرخ فلک طور اوست ؛ همه نورها پرتو نور اوست

یتیمی که ناکرده قرآن درست ؛ کتب خانه چند ملت بشست

عجم ہنوز نداند رموز دیں ورنہ ؎ ز دیوبند حسین احمد ایں چہ بوالعجبی است

سرود بر سر منبر کہ ملت از وطن است ؎ چہ بے خبر ز مقام محمد عربی است

بہ محمد برساں خویش را کہ دیں ہمہ اوست ؎ اگر باو نرسیدی تمام بولہبی است

اقبال

وہ دانائے سبل ختم الرسل مولائے کل جس نے ؎ غبار راہ کو بخشا فروغ وادئ سینا

نگاہ عشق و مستی میں وہی اول وہی آخر ؎ وہی قرآں وہی فرقاں وہی یٰسیں وہی طٰہٰ

اقبال

طارق چوں بر کنارۂ اندلس سفینہ سوخت ؎ گفتند کار تو بنگاہ خرد خطاست

دوریم از سواد وطن باز چوں رسیم ؎ ترک سبب ز روئے شریعت کجا رواست

خندید دست خویش بہ شمشیر برد و گفت ؎ ہر ملک ملک ماست کہ ملک خدائے ماست

اقبال

قوت عشق سے ہر پست کو بالا کر دے ؎ دہر میں اسم محمد ﷺ سے اجالا کر دے

اقبال

آغوش صدف جس کے نصیبوں میں نہیں ہے ؎ وہ قطرۂ نیساں کبھی بنتا نہیں گوہر

اقبال

مرشد رومی حکیم پاک زاد ؛ سر مرگ و زندگی بر ما گشاد

ہر ہلاک امت پیشیں کہ بود ؛ زانکہ بر جندل گمان بردند عود

ز رومی گیر اسرار فقیری ؛ کہ آں فقر است محسود امیری

حذر زاں فقر و درویشی کہ از وی ؛ رسیدی بر مقام سر بزیری

اقبال

بغض ہے جس سینہ میں صدیق رضی اللہ عنہ اور فاروق رضی اللہ عنہ کا ؛ ہے دعا سب ایسا سینہ رات دن جلتا رہے ؛

؛ قتل حسین رضی اللہ عنہ اصل میں مرگ یزید ہے ؛ اسلام زندہ ہوتا ہے ہر کربلا کے بعد ؛

محمد ڈاکٹر اقبال

؛ تو دانی کہ بازاں ز یک جوہر اند ؛ دل شیر دارند مشت پراں ؛ ہے

اقبال رحمۃ اللہ علیہ

چڑیوں کی طرح دانہ پہ گرتے ہو کس لئے

پرواز رکھ بلند کہ بن جائے تو عقاب ؛ اقبال

اے طائر لاہوتی اس رزق سے موت اچھی

جس رزق سے آتی ہو پرواز میں کمی ؛

اقبال

شاہیں تیری پرواز سے جلتا ہے زمانہ

تو اور بھی اس آگ کو بازو کی ہوا دے ؛

اقبال

چون خیان کردی خدا یار تو بود ÷ رو بجو یار خدائے را تو زود ÷

هست قرآن حالہائے انبیاء ÷ ماهیان بحر پاک کبریا ÷

ور بخوانی و نهٔ قرآن پذیر ÷ انبیاء و اولیاء را دیده گیر ÷

مثنوی و معنوی و مولوی ÷ هست قرآن در زبان پهلوی

یک زمانہ صحبت با اولیا ÷ بهتر از صد ساله طاعت بے ریا

هیچ مولانا نشد مولائے روم ÷ تا غلام شمس تبریزی نبود

هفت شهر عشق را عطار گشت ÷ ما هنوز اندر خم یک کوچه‌ایم

مولانا رومی

رباعی

عرفی چه نشستہ که یاران رفتند ÷ ماندی تو پیاده و همسواران رفتند ÷

لہ شد

از خدا خواهیم توفیق ادب ÷ بے ادب محروم ماند از لطف رب ÷

بے ادب تنها نه خود را داشت بد ÷ بلکه آتش در همه آفاق زد ÷

از شرح حکم عطائیہ

هر که خواهد همنشینی با خدا ÷ او نشیند در حضور اولیا ÷ چون شوی دور از حضور اولیا ÷ در حقیقت گشته دور از خدا ÷

عمر برف است و آفتاب تموز ÷ اندکے ماند و خواجه غره هنوز

سعدی رح

قال را بگذار مرد حال شو ÷ پیش مرد کاملے پامال شو ÷

صد کتاب و صد ورق در نار کن ÷ روئے دل را جانب دلدار کن ÷

مولانا روم از انوار تقریر سینہ ۱۱ ر ۳۰

صفحہ

اے عالم دانا کہ بدیں علم غروری ؛ نزدیک بمطلوب نۂ بلکہ تو دوری
تا خانۂ دل را نکنی مخزن توحید ؛ حق را نشناسی تو بدیں کبر و قدوری
مولوی گشتی و آگاہ نیستی ؛ خود کجائی از کجائی کیستی
از مہر منیر ص ۴۲۷

شب تاریک و بیم موج و گردابے چنین حائل ؛
کجا دانند حال ما سبک ساران ساحلہا ؛
حافظ

حضوری گر ہمے خواہی ازو غائب مشو حافظ ؛
متی ما تلق من تہوی دع الدنیا واہملہا ؛
حافظ

سبحان اللہ ما اجملک ؛ ما احسنک ما اکملک ؛
کتھے مہر علی کتھے تیری ثنا ؛ گستاخ اکھیں کتھے جا اڑیاں ؛

از مہر منیر ص ۵۰۱

"=" دلا بر خیز طاعت کن کہ طاعت بہ ز ہر کار است "="
"=" سعادت آنکسی دارد کہ وقت صبح بیدار است "="
"=" خروس شادر سحر گوید فقم یا ایہا الغافل "="
"=" تو از مستی نمے دانی کسے داند کہ ہشیار است "="
از روح البیان جلد ۳ ص ۱۹۲

"=" رَضِیتُ بِمَا قَدَّرَ اللّٰهُ لِي "=" وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَى خَالِقِي "="
" لَقَدْ أَحْسَنَ اللّٰهُ فِيمَا مَضَى = كَذَٰلِكَ يُحْسِنُ اللّٰهُ فِيمَا بَقِي "

اشعار مولانا روم علیہ الرحمۃ

تا توانی بندہ شو سلطان مباش ــ زخم کش چون گوئی شو چوگان مباش

اشتہار خلق بند محکم است ــ در رہ این از بند آہن کے کم است

مولانا روم

قصيدة سيدنا أبي بكر الصديق رضي الله عنه

خذ بلطفك يا إلهي من له زاد قليل ❊ مفلس بالصدق يأتي عند بابك يا جليل
ذنبه ذنب عظيم فاغفر الذنب العظيم ❊ إنه شخص غريب مذنب عبد ذليل
منه عصيانا ونسيانا وسهو بعد سهو ❊ منك إحسانا وفضل بعد إعطاء الجزيل
قال يا رب ذنوبي مثل رمل لا يعد ❊ فاعف عني كل ذنب واصفح الصفح الجميل
كيف حالي يا إلهي ليس لي خير العمل ❊ سوء أعمالي كثير زاد طاعاتي قليل
عافني من كل داء واقض عني حاجتي ❊ إن لي قلبا سقيما أنت من يشفي العليل
قل لناري ابردي يا رب في حقي كما ❊ قلت قلنا نار كوني أنت في حق الخليل
أنت شافي أنت كافي في مهمات الأمور ❊ أنت ربي أنت حسبي أنت لي نعم الوكيل
رب هب لي كنز فضل أنت وهاب كريم ❊ أعطني ما في ضميري دلني خير الدليل
هب لنا ملكا كبيرا نجنا مما نخاف ❊ ربنا إذ أنت قاض والمنادي جبرئيل
أين موسى أين عيسى أين يحيى أين نوح ❊ أنت يا صديق عاص تب إلى المولى الجليل

مناجات سيدنا عمر الفاروق رضي الله عنه

يا من يحب اعتذار العبد في الندم ✽ يا من لديه دواء الداء والسقم
نام العيون وعين العبد ساهرة ✽ تبكي على بابك وسط الليل في الظلم
إذ نبت كل ذنوب فاعف عنها ✽ لكن عرفتك بالتوحيد والشيم
لا اقطعن رجائي منك يا سيدي ✽ يا غافر الذنب للراجين بالكرم
ارحم لفضلك لا تنظر إلى عملي ✽ إن الكريم كثير العفو عن خدم

تمجيد سيدنا بلال الحبشي رضي الله عنه

تيقظوا تيقظوا يا نيام ✽ قد هزم الفجر جنود الظلام
يا نائما عن ذنبك فانتبه ✽ لليلك قد اسرع في الانهزام
يا ذا الذي استغرق في نومه ✽ أنت تنام وربك لا ينام
هل تقول انني مذنب ✽ مشتغل الليل بطيب المنام
ربك يدعوك إلى بابه ✽ قم واسأل العفو بغير انفصام
صل على سيدنا المصطفى صلى الله عليه وسلم ✽ أحمد نا الهادي عليه السلام
قد مجد بلال رضي الله عنه يا رسول الله المتعلم ✽ راجيا بشفاعتك عند الملك العلام

مناجات سيدنا زين العابدين رضي الله عنه

ذُنُوبِي مِثْلُ أَعْدَادِ الرِّمَالِ ⁘ فَهَبْ لِي تَوْبَةً يَا ذَا الْجَلَالِ
وَعُمْرِي نَاقِصٌ فِي كُلِّ يَوْمٍ ⁘ وَذَنْبِي زَائِدٌ كَيْفَ احْتِمَالِي
وَلَا أَدْرِي أَحَالِي لِغَدٍ مَوْتٍ ⁘ نَجَاتٌ أَمْ نَكَالٌ أَمْ نَكَالِي
أَبُو ذَنْبِيتَ قُمِ الْعَرْضَ فَاقْرَأْ ⁘ فَقَدْ لَاحَ الْخَطَايَا فِي الْكِتَابِ
وَكَمْ شَابٍ يُنَادِي وَاشَبَابَاهُ ⁘ وَكَمْ شَيْخٍ يَنُوحُ عَلَى الْمَشِيبِ
وَكَمْ وَجْهٍ صَبِيحٍ صَارَ فَحْمًا ⁘ فَيَبْقَى بَيْنَ أَبْوَابِ الْعَذَابِ
وَكَمْ مِنْ نَاطِقٍ قَدْ صَارَ بُكْمًا ⁘ فَلَا يَقْوَى عَلَى رَدِّ الْجَوَابِ
سَرَابِيلُ مِنَ الْقَطِرَانِ تُكْسَى ⁘ فَيَبْلَى الْجِسْمُ مِنْ كَرْبِ الثِّيَابِ
طَعَامٌ مِنْ ضَرِيعٍ لَيْسَ يُغْنِي ⁘ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ أَوْ سَرَابٍ
وَمَنْ يَرْجُو مِنَ الدُّنْيَا وَفَاءً ⁘ كَمَنْ يَرْجُو شَرَابًا مِنْ سَرَابٍ

فیروز اللغات

قصيدة محمدية للإمام البوصيري رحمة الله عليه

محمدٌ أشرف الأعراب والعجمِ … محمدٌ خير من يمشي على قدمِ
محمدٌ باسط المعروف جامعه … محمدٌ صاحب الإحسان والكرمِ
محمدٌ تاج رسل الله قاطبة … محمدٌ صادق الأقوال والكلمِ
محمدٌ ثابت الميثاق حافظه … محمدٌ طيب الأخلاق والشيمِ
محمدٌ خبئت بالنور طينته … محمدٌ لم يزل نوراً من القدمِ
محمدٌ حاكم بالعدل ذو شرف … محمدٌ معدن الأنعام والحكمِ
محمدٌ خير خلق الله من مضر … محمدٌ خير رسل الله كلهمِ
محمدٌ دينه حق نذير به … محمدٌ مجملاً حقاً على علمِ
محمدٌ ذكره روح لأنفسنا … محمدٌ شكره فرض على الأممِ
محمدٌ زينة الدنيا وبهجتها … محمدٌ كاشف الغمام والظلمِ
محمدٌ سيد طابت مناقبه … محمدٌ صاغه الرحمن بالنعمِ
محمدٌ صفوة الباري وخيرته … محمدٌ طاهر وسائر التهمِ
محمدٌ ضاحك للضيف مكرمه … محمدٌ جاره والله لم يضمِ
محمدٌ طابت الدنيا ببعثته … محمدٌ جاء بالآيات والحكمِ

مُحَمَّدٌ يَوْمَ بَعْثِ النَّاسِ شَافِعُنَا ⁂ مُحَمَّدٌ نُورُهُ الهَادِي مِنَ الظُّلَمِ
مُحَمَّدٌ قَائِمٌ لِلّٰهِ ذُو هِمَمٍ ⁂ مُحَمَّدٌ خَاتِمٌ لِلرُّسْلِ كُلِّهِمِ

القصيدة البردة للإمام البوصيري رحمة الله عليه

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ ⁂ مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ
أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ ⁂ وَأَوْمَضَ البَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ إِضَمِ
فَمَا لِعَيْنَيْكَ إِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا ⁂ وَمَا لِقَلْبِكَ إِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمِ
أَيَحْسَبُ الصَّبُّ أَنَّ الحُبَّ مُنْكَتِمٌ ⁂ مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمِ
أَسْتَغْفِرُ اللهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ ⁂ لَقَدْ نَسَبْتُ بِهِ نَسْلًا لِذِي عُقُمِ

مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ ⁂ وَالفَرِيقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ
نَبِيُّنَا الآمِرُ النَّاهِي فَلَا أَحَدٌ ⁂ أَبَرَّ فِي قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ
هُوَ الحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ ⁂ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
دَعَا إِلَى اللهِ فَالمُسْتَمْسِكُونَ بِهِ ⁂ مُسْتَمْسِكُونَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ
فَاقَ النَّبِيِّينَ فِي خَلْقٍ وَفِي خُلُقٍ ⁂ وَلَمْ يُدَانُوهُ فِي عِلْمٍ وَلَا كَرَمِ
وَكُلُّهُمْ مِنْ رَسُولِ اللهِ مُلْتَمِسٌ ⁂ غَرْفًا مِنَ البَحْرِ أَوْ رَشْفًا مِنَ الدِّيَمِ

فإن فضل رسول الله ليس له :: حد فيعرب عنه ناطق بفم
فمبلغ العلم فيه أنه بشر :: وأنه خير خلق الله كلهم
فإنه شمس فضل هم كواكبها :: يظهرن أنوارها للناس في الظلم
لا طيب يعدل تربا ضم أعظمه :: طوبى لمنتشق منه وملتثم
فالدر يزداد حسنا وهو منتظم :: وليس ينقص قدرا غير منتظم

يا أكرم الخلق ما لي من ألوذ به :: سواك عند حلول الحادث العمم
فإن من جودك الدنيا وضرتها :: ومن علومك علم اللوح والقلم
يا نفس لا تقنطي من زلة عظمت :: إن الكبائر في الغفران كاللمم
وأذن لسحب صلاة منك دائمة :: على النبي بمنهل ومنسجم
مولاي صل وسلم دائما أبدا :: على حبيبك خير الخلق كلهم

القصيدة الحائية لمحمد بن الحنفي وقال البعض للإمام البوصيري

الصبح بدا من طلعته :: والليل دجى من وفرته :: فاق الرسلا فضلا وعلا
أهدى السبلا لدلالته :: كنز الكرم مولى النعم :: هادي الأمم لشريعته
أزكى النسب أعلى الحسب :: كل العرب في خدمته :: سعت الشجر نطق الحجر
شق القمر بإشارته :: جبريل أتى ليلة أسرى :: والرب دعا لحضرته
نال الشرفا والله عفا :: عما سلفا من أمته :: فمحمدنا هو سيدنا
فالعز لنا لإجابته ::

قال سيدنا علي كرم الله وجهه ورضي الله عنه

لا تودع السر إلا عند ذي كرم ⁂ والسر عند كرام الناس مكتوم
والسر عندي في بيت له غلق ⁂ قد ضاع مفتاحه والبيت مختوم

وأيضا

يا صاحب الذنب لا تقنطن ⁂ فإن الله رؤف رؤف
ولا ترحلن بلا عدة ⁂ فإن الطريق مخوف مخوف

وأيضا

لقسيم علي كرم الله وجهه ورضي الله تعالى عنه عمر انسان بخمسة أبيات

إذا عاش الفتى ستين عاما ⁂ فنصف العمر تمحقه الليالي
ونصف النصف يذهب ليس يدري ⁂ لغفلته يمينا عن شمال
وثلث النصف آمال وحرص ⁂ وشغل بالمكاسب والعيال
وباقي العمر أسقام وشيب ⁂ وهم بارتحال وانتقال
فحب المرء طول العمر جهل ⁂ وقسمته على هذا المثال

يا اهل بيت رسول الله حبكم ؛ ؛ فرض من الله في القرآن انزله
كفلكم من عظيم قدرانكم ؛ ؛ من لم يصل عليكم فلا صلاة له

كتبت يا كتابي لست ادري ؛ اذا اما مت من يقرأك بعدي
يلوح الخط في القرطاس دهرا ؛ وكاتبه رميم في التراب

من قال لا ادري لما لا يدري ؛ فقد اقتدى في الفقه بالنعمان
في الدهر و الخنثى كذا لا جوابه ؛ ودخول اطفال وقت ختان
حكمة: اعمال الامام الاعظم رضي الله تعالى عنه في خمسة المسائل صح ٣٣ العرف الشذي على جامع الترمذي

مثنوی شریف :

هر کجا در میان جان نشان — دل امده الا بمهر دل خوشان

گر تو سنگ صخره و مرمر شوی — چون بصاحب دل رسی گوهر شوی

آنهم تحت قبائی امنون — جز که یزدانشان نداند آزمون

فیوض الرحمن ۱۰ ا بعد
ترجمه روح البیان

الا ابلغ ابا سفيان عنى ❊ مغلغلة فقد برح الخفاء ❊
بان سيوفنا تركتك عبدا ❊ وعند الدار سادتها الاماء ❊
هجوت محمدا فاجبت عنه ❊ وعند الله فى ذاك الجزاء ❊
اتهجوه ولست له بكف ❊ فشركما لخيركما الفداء ❊

لنا في كل يوم من معد ❊ سباب او قتال او هجاء ❊
لساني صارم لا عيب فيه ❊ و بحري لا تكدره الدلاء ❊
فان ابي و والدي و عرضي ❊ لعرض محمد منكم وقاء ❊

حضرت سیدنا حسان بن ثابت رضی اللہ عنہ متوفی ۵۴ھ
از تاریخ ادب عربی ترجمہ استاذ احمد حسن زیات

× اشعار مولانا روم علیہ الرحمۃ ×

❊ گفت پیغمبر کہ حق فرمودہ است ❊ من نہ گنجم ہیچ در بالا و پست ❊
❊ در زمین و آسمان و عرش نیز ❊ من نہ گنجم این یقین دان اے عزیز ❊
❊ در دل مؤمن بگنجم اے عجب ❊ گر مرا جوئی دران دلہا طلب ❊
❊ خود بزرگی عرش باشد بس مدید ❊ لیک صورت کیست چون معنی رسید ❊

ص 30 جلد سوم فیوض الرحمٰن
ترجمہ روح البیان

له صارم ۔ تیز ۱۲ لا تکدره نہ تا خراب کر سکے ۱۲ مغلغلة ۔ پیغام ۱۲

قدر وارا ڪم ٿيا اڄ ڪُٺا خريدار،

هن جهيڙيءَ ۾ مالڪ جي جي سالڪ ٿنهنجا سار،

باقي جيڪي لوڪ ڪتن لوهار ٿنڪي ڇهرو قدر ڪو ڪهڙو جو، (سون) — شاه صاحب

268
ج اول

اشعار مثنوی

∴ بود در انجیل نام مصطفیٰ ∴ آن سر پیغمبران بحر صفا ∴

∴ بود ذکر حلیها و شکل او ∴ بود ذکر غزو صوم و اکل او ∴

∴ ∴ ∴

∴ کار پاکان از قیاس خود مگیر ∴ گرچه یکسان در نوشتن شیر و شیر

∴ شیر آن باشد که مرد او را خورد ∴ شیر آن باشد که مردم را درد ∴

∴ ∴ ∴

163
ج ثانی

∴ نطق آب و نطق خاک و نطق گل ∴ هست محسوس حواس اهل دل ∴

∴ فلسفی کو منکر حنانه است ∴ از حواس اولیا بیگانه است ∴

∴ هر که او در دل شک و پیچانیست ∴ در جهان او فلسفی پنهانیست ∴

فیوض الرحمٰن اردو ترجمہ

روح البیان

الستُ ارواحن کي جڏهن جا ڳالهايو جبار
وڏي رهبر رسيا، سڀ تنين جا يار
ثاني اثنين اذهما، في الغار
والشمس والقمر ڏٺو عادل سين آوار
ظهور ٿين ذي النورين جي ڏٺا ٻڌا ديس
کيو جنهن قوت سين خيبر ضرب خوار
والعصر ان الانسان ۾ اهيو ذڪر ٿيو اذڪار
جنهن ۾ جي تنکي سو في السقر في النار
هت مولى کيو مختار والکيو لطيف جي

ا؎ شاه ڀٽائي جي قديمي رسالي تان نقل ڪيل؛

صاحب تفسير حسيني در آخر عصر مي فرمايد آمنوا ...... بصفت صديق اكبر رضي الله تعالى عنه و عملوا الصلحت اشاره است بكردار فاروق اعظم رضي الله عنه و تواصوا بالحق خبر است از گفتار ذي النورين رضي الله تعالى عنه و تواصوا بالصبر حاكي است از سيرة مرتضى رضي الله عنهم اجمعين ١٢

از فتاواى همايونى جلد اول ص

ل؎ روح البيان ١٢

بیاضِ سرہندی

از قلم

عبدہٗ عبدالوحید سرہندی

از درگاہ مجددیہ

ٹنڈو سکندر

28.11.99

بسم الله سبحانه وتعالى وتقدس

نحمده ونصلي ونسلم على رسوله الكريم

شرعي فتوى
فائيل

مي اصل المسئلة من ۲ — مرحومه مسماة امنت

اخ	اخت	اخت	ابن اخ	ابن اخ	ابن اخ	بنت اخ	بنت اخ	بنت اخ	بنت اخ	زوجة اخ
ڀاءُ	ڀيڻ	ڀيڻ	ڀائٽيو	ڀائٽيو	ڀائٽيو	ڀائٽي	ڀائٽي	ڀائٽي	ڀائٽي	ڀاڄائي
۲	۱	۱	اسدالله	غلام رسول	غلام مصطفى	زاهده	ساجده	عابده	فهميده	مسماة پري

قاضي عبدالله + حليمه + زينب النساء } محروم وارث ملڪيت کان محروم رهندا.

ـ 50 ليشه + 25 ليشه + 25 ليشه .ـ

جمله 100 ليشه هڪڙو پير .ـ

جائز خرچ مرحومه امنت جي ڪفن دفن قرض جي ادائگي ۽ ٽين حصي تائين وصيت جا
ڪرڻ کان پوءِ جيڪا ملڪيت مرحومه جي رهندي اهڙي ۽ تمام 50 ليشه سنڌس
ڀاءُ قاضي عبدالله کي ۽ 25 ليشه سنڌس ڀيڻ حليمه کي ۽ 25 ليشه سنڌس ڀيڻ
زينب النساء کي شرعيت محمدي مطابق ملندا. علاوه ازين مرحومه امنت
جا محروم بالا ڀائٽيا ڀائٽيون ۽ ڀاڄائي کي شرعيت موجب ورثي مان ڪجهه
به نه ملندو. جو ته ويجهن وارثن موجود هوندي پري عصبي وارث کي ڪجهه
به نه ملندو كذا مذكور في السراجي للميراث الخ .ـ

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله سبحانه وتعالى
اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب
حرره الفقير عبدالوحيد سرهندي عفي عنه
من مدرسة جامعة محمديه الثلاثة التنائي خلد
من مضافات حيدرآباد بالسند 16. 11. 92

٤٨٦/٩٢

فون نمبر: 0224-41031

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائينداد، تعلقو ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخ ....

يڪم آگسٽ 1995

شرعي فتوىٰ

فوتي مرحوم ڊاڪٽر نعمان ميمڻ

ميت

گهرواري	ڊاڪٽر حبيب،	عبدالسلام،	نصرالله،	مقصود	آفتاب	ظفرالله	ڌيءَ
نوشابه	پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	حسن بانو

گهرواري نوشابه جو حصو = 000 . 25 پيسا — هڪ روپيه مان

پٽ	ڊاڪٽر حبيب	= 11 - 538+3	=
پٽ	عبدالسلام	= 11 . 538	=
پٽ	نصرالله	= 11 . 538	=
پٽ	مقصود احمد	= 11 . 538	=
پٽ	آفتاب احمد	= 11 . 538	=
پٽ	ظفرالله	= 11 . 538	=
ڌيءَ	حسن بانو	5 . 769	

100 . 000 پيسا مڪمل هڪ روپيه

نوٽ :- چاهڻ گهرجي ته مرحوم جي ملڪيت کي مرحوم جي تڪفين، تدفين، قرض ادا ڪرڻ، ۽ ٽئين حصي مان وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به ملڪيت باقي رهندي اُن مان فريق گهرواري کي چوٿين حصي ملندي، الربع للواحدة فصاعدة عند عدم الولد - ۽ باقي ملڪيت مان ڌيءَ کي شريعت مطابق هڪ حصو ۽ پٽن کي ٻه ٻه حصا ملندا للذكر مثل حظ الانثيين ١٢

بقلم عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

بسم الله سبحانه وتعالىٰ وتقدس نحمده ونصلي على رسوله الكريم

(شرعي فتوىٰ)

ميت

فوتي ... مرحوم

زوجه	اخ	اخ	اخ	اُخت	اُخت
گهرواري	ڀاءُ	ڀاءُ	ڀاءُ	ڀيڻ	ڀيڻ
	ولي دوست	محمد انور	محمد صالح		
25-00 پيسا	+ 18.75 پيسا	+ 18.75 پيسا	18.75 پيسا	9.37 ½ پيسا	9.37 ½ پيسا

رحمان حصه ۽ ...

معلوم ٿئي ته مٿي ذڪر ڪيل فوتي جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ وصيت پوري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به ملڪيت فوتي جي آهي، سا شريعت محمدي موجب هن طريقي سان تقسيم ٿيندي: ... ڪان اولاد گهرواري جو چوٿون حصو ملڪيت مان ملندو ...

قرآن مجيد ۾ حڪم آهي: ـ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ

سورة النساء

ترجمه: ۽ گهرواري لاءِ مرڻ جي ملڪيت مان چوٿون حصو آهي جيڪڏهن اولاد نه آهي. اُن کان پوءِ جيڪي 75 پيسا رهن ٿا انهن مان ڀاءُ کي ڀيڻ کان ٻيڻو حصو ملندو.

حصو هر هڪ ڀاءُ جو 18.75 پيسا

حصو هر هڪ ڀيڻ جو 9.37 ½

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله سبحانه وتعالىٰ اعلم بالصواب

حرره المفتي ... دار الارشاد ...

عبدالوحيد مجددي

...

ضلع حيدرآباد سنڌ

24. 7. 93

بسم سبحانه وتعالى وتقدس + نحمده ونصلي ونسلم على رسوله الكريم

(شرعي فتوىٰ)

ميت: فوتي حاجي بخش علي مرحوم — تقسيم 100.00

ابن	ابن	ابن	ابن	بنت	بنت	بنت	بنت
پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	نياڻي	نياڻي	نياڻي	نياڻي
پير بخش	ولي محمد	محمد الطاف	محمد صالح	1	2	3	4
16.66.2 +	16.66.2 +	16.66.2 +	16.66.2 +	8.33.1 +	8.33.1 +	8.33.1 +	8.33.1 +

(جملہ ھڪ سو پيسا مڪمل)

معلوم هجي ته فوتي جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ، وصيت پوري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا ملڪيت فوتي جي رهي اُها مان قرآن ڪريم جي حڪم موجب للذكر مثل حظ الانثيين ترجمو:- پٽ جو حصو ٻن نياڻين جي برابر آهي. هر هڪ پٽ کي 16.66.2 پيسا حصو ملندو ۽ هر هڪ نياڻي کي ملڪيت مان 8.33.1 حصو ملندو. مطلب ته شريعت موجب پٽن کي ٻه حصا ۽ نياڻين کي هڪ حصو ڏيارجي ويندو.

علاوه ازين وصيت متعلق فقه حنفي جي سيني ڪتابن ۾ لکيل آهي ته جيڪڏهن وارث وصيت تي متفق آهن ته پوءِ فوتي جي وصيت تي عمل ڪيو ويندو — پر جيڪڏهن وارث وصيت تي راضي ۽ متفق نه آهن ته پوءِ شرعي قانون موجب ملڪيت جي تقسيم ڪئي ويندي. چاهي ملڪيت منقوله هجي يا غير منقوله.

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله سبحانه وتعالى اعلم بالصواب

حرره الفقير عبدالوحيد سرهندي عفي عنه مورخه 21.7.93

[illegible]

انچارج دارالافتاء [illegible] دا د

[illegible]

ضلع حيدرآباد

بسم الله سبحانه وتعالی

نحمده ونصلي ونسلم علی حبیبه الکریم

شرعي فتوی

توفي مرحوم داکتر زمان میخي

گمواری	زوی	زوی	زوی	زوی	زوی	زوی	بیځ
حصه شما	(١)	(٢)	(٣)	(٤)	(٥)	(٦)	حصه شما
نوشابه	داکتر حبیب	عبدالسلام	نصرالله	مقصود	آفتاب	ظفرالله	حسنا بو

گمواری نوشابه	25 — 000
داکتر حبیب زوی =	11 — 538 + 3 =
عبدالسلام =	11 — 538 =
نصرالله =	11 — 538 =
مقصود =	11 — 538 =
آفتاب =	11 — 538 =
ظفرالله =	11 — 538 =
حسنا بو بیځ	5 — 769 =
	100 — 000

نوټ :- [illegible] مرحوم [illegible] شرعي [illegible] ... وصیت جاري [illegible] ... الربع للواحدة ... مرحوم [illegible] ... الولد [illegible] ... باقي [illegible] ... بالا [illegible] ... للذکر مثل حظ الانثیین

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله اعلم بالصواب حرره الفقیر عبدالوحید [illegible]

[illegible] مورخه ۱۰ اگست ۱۹۹۵ء

فون نمبر: 0224-41031

٤٨٦
٩٣

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقه ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخه ١٩-٣-٩٥

شرعي فتوىٰ

فوتي مرحوم علي محمد عرف آلو خان

ميت

اصل مسئلو ٨

گهرواري	پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	نياڻي	نياڻي
مسماة مريم	لڪا ڏنو	عيسىٰ	طاهر	رياض	لالي	خالده
١	١٣	١٣	١٣	١٣	٧	٧
12.50	17.50	17.50	17.50	17.50	8.75	8.75

ميت جي تدفين وتڪفين ۽ قرض ادا ڪرڻ ۽ ٽين حصي منجها وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ جائداد گهرجي ته
جيڪا به ملڪيت بچي پوي جا هي اها ملڪيت متحرڪه هجي يا غير متحرڪه هجي اهي ملڪيت کي،
شريعت محمدي موجب مذڪوره بالا حصص موجب تقسيم ڪئي ويندي، سڀ کان پهرين ڪل
جي گهرواري کي اٺين ڀتي 12.50 في سيڪڙو ڏنا ويندا، اُن کان پوءِ هر هڪ پٽ کي 17.50 في سيڪڙو
ڏنا ويندا ۽ هر هڪ نياڻي کي 8.75 في سيڪڙو ڏنا ويندا، كما قال الله تعالىٰ في القرآن
الحميد: فان كان لكم ولد فلهن الثمن مما تركتم الآية، وفي مكان آخر للذكر مثل حظ الانثيين

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب

٤٨٦
٩٣

غلام مصطفىٰ عبدالوحيد اشرفي

فقير عبدالوحيد عفي عنه

٤٨٦
٩٢

فون نمبر: 0224-41031

عبد الوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقه ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخه 24.10.95ع

شرعي فتويٰ

ملڪ روپيو

مرحوم عبد الغفور سومرو = ١٠٠ پيسا

ابن (پٽ) عبد الرسول	ابن (پٽ) نور محمد
١٠٠ = پيسا معرفت روپيو	

نوٽ:- نور محمد پنهنجي پيءُ جي حياتيءَ ۾ فوت ٿي ويو

نور محمد کي چار پٽ ۽ چار نياڻيون آهن.

م

مرحوم عبد الغفور جي تڪفين تدفين، قرض ادا ڪرڻ ۽ وصيت ٽين حصي مان جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به -

منقوله ۽ غير منقوله ملڪيت باقي رهندي اهڙيءَ ريت طريقي سان شريعت موجب تقسيم -

ڪئي ويندي. شرعي قانون آهي ته ويجهي وارث جي موجودگيءَ ۾ پري وارا وارث محروم ٿيندا.

مذڪوره بالا صورت ۾ فوتي جو پٽ موجود آهي انڪري پوٽا ۽ پوٽيون سڀئي پنهنجي

ڏاڏي جي ملڪيت مان محروم ٿيندا - ۽ فوتي جي سموري ملڪيت جو وارث فقط

فوتي جو پٽ عبد الرسول ٿيندو. اولاهم بالميراث جزء الميت اي البنون

ثم بنوهم ص ١٣ السراجي في الميراث. والقربي منه اي جهة كانت تحجب البعدي ص ١٣ سراجي.

اولاهم بالميراث اقربهم الى الميت ص ٣٦ سراجي.

هذا ما ظهر لي في هذه المسئلة والعلم عند الله الرحيم والله اعلم

غلام مصطفيٰ عبد الوحيد ٹ

عبد الوحيد عفي عنه

فون نمبر: 0224-41031

عَبْدُالوَحِيْدُ سَرْهَنْدِي

ٽنڊو سائين داد، تعلقو ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخ 6-8-99

حاجي غلام صديق سومرو مرحوم
جي ملڪيت جو تفصيل

① ڳوٺ ديهات شريف واري جاءِ مان، حاجي صاحب مرحوم جو ڇهون حصو آهي.
ڀائرن حاجي صاحب مرحوم جو حصو صاف ڪري اُن ڪان پوءِ شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

② ڳوٺ ديهات شريف ۾ مال جي جاءِ ۽ اوطاق وارين مان حاجي صاحب مرحوم جو ٽيون حصو آهي.
ڀائرن حاجي صاحب مرحوم جو حصو صاف ڪري اُن ڪان پوءِ شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

③ ڳوٺ ديهات شريف ۾ شهر واري هڪ دڪان مان حاجي صاحب مرحوم جو اڌ حصو آهي.
ڀائرن حاجي صاحب مرحوم جي حصي جي قيمت ڪريو. اُن ڪان پوءِ شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

④ حيدرآباد شهر واري پلاٽ مان حاجي صاحب مرحوم جو اڌ حصو آهي.
ڀائرن ريڪارڊ ۾ مڪمل ڪرايو. اُن ڪان پوءِ شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

⑤ ڪراچي شهر واري بنگلي نمبر 163 ڪارڊن مان حاجي صاحب مرحوم جو ٽيون حصو آهي.
ڀائرن حاجي صاحب مرحوم جو حصو صاف ڪري اُن ڪان پوءِ شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

⑥ هيرا تعلقه ساسان واري زمين 80 ايڪڙ مان. حاجي صاحب مرحوم جي گهر واري بي بي جو حصو
ڊاڪٽر عبدالخالق صاحب ۽ حاجي عبدالرحيم صاحب جي حوالي آهي. اها رقم ڪنهن طرح ڏيندي
تنهن ڪري بالا زمين جو اڌ ڊاڪٽر صاحب جو ٿيندو ۽ ٻيو اڌ حاجي صاحب جو ٿيندو.

⑦ دوڙو نارو شهر جي مڪان مان حاجي صاحب مرحوم جو اڌ حصو آهي.
في الحال سڀني وارثن کي استعمال ۾ آهي. بوقت ضرورت حاجي صاحب مرحوم جي شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪريو.

شرعي وارث مرحوم حاجي غلام صديق مرحوم

هي:

① گهر واري حاجياڻي زينب النساء ② پٽ ڊاڪٽر عبدالخالق ③ پٽ حاجي عبدالرحيم

هر هڪ جو حصو: 25 پيسا + 37 ½ پيسا + 37 ½ پيسا

جملي هڪ روپيو

راقم الحروف عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

فون نمبر: 0224-41031

٤٨٦/٩٢

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائينداد، تعلقو ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخه 6.8.99

خان صاحب غلام رسول سومرو مرحوم
جي ملڪيت جو تفصيل

① ڳوٺ ديهات شريف جي زرعي زمين ② ڳوٺ ديهات شريف وارو باغ.

③ ڳوٺ ديهات شريف جي مشين ④ زمين زرعي هيرل واري.

⑤ ڪراچي گارڊن 163 جي بنگلا مان جو ٽيون حصو ⑤ رهائشي ورونا رونا مان اڌ حصو.

⑥ ديهات شريف ۾ شهر واري دڪان مان اڌ حصو

نوٽ: خان صاحب مرحوم جي ملڪيت مان ڪراچي وارو بنگلو خان صاحب مرحوم جي ٻن فرزندن ڊاڪٽر عبدالخالق ۽ حاجي عبدالرحيم جي نالي تي آهي اهو سندن نالي تي رهندو.

خان صاحب مرحوم جي ملڪيت مان ديهات شريف وارو باغ ۽ ديهات شريف واري مشين تمامي خان صاحب جي ٻن پٽن جي 1963ع واري وراثت مطابق مذڪوره بالا مشين ۽ باغ ڊاڪٽر صاحب ۽ حاجي صاحب جا آهن.

خان صاحب مرحوم جي ملڪيت مان ديهات شريف واري جاءِ مان جيڪو خان صاحب مرحوم کي ڇهون حصو مليل آهي سو شرعي وارثن خان صاحب مرحوم جا حصا ٿيندا.

خان صاحب مرحوم جي هيرل واري زرعي زمين تڪ وار نقشي مطابق وارثن ۾ وراثت ڪئي ويندي.

معلوم هجڻ گهرجي ته شرعي قانون مطابق خان صاحب مرحوم ۽ سندس گهرواري مرحومه جي ملڪيت کي ڇهه حصا ڪيا ويندا. انهن مان ٻه حصا ڊاڪٽر صاحب جا ٿيندا ۽ ٻه حصا حاجي صاحب جا ٿيندا. ۽ هڪ حصو الله ڏتي ... جو ٿيندو ۽ هڪ حصو ... مصطفيٰ ... جو ٿيندو. فقط

عبدالوحيد سرهندي

از درگاه ٽنڊو سائينداد

31.7.2000

بسم الله الرحمٰن الرحيم

نحمده ونصلي ونسلم على الحبيب الكريم

شرعي فتوىٰ

ميت (١٠٠ پئسا) فوتي سيد حبيب الله شاهه

گهرواري	٥ نياڻيون	١ ڀاءُ	١ ڀيڻ
پئسا	پئسا	پئسا	پئسا
12.50	66.666	13.889	6.944

جملي جوڙ 99.999 پئسا

هڪ رپيو سمجهيو

جائز گهرجي ته فوتيءَ جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ ٽئين حصي تائين وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ، فوتيءَ جي جيڪا به ملڪيت هجي اُن مان پهرين اٺين پتي سندس گهرواريءَ کي ڏني وڃي، اُن کان پوءِ سموري ملڪيت کي ٽي حصا ڪيو وڃي، ٻه حصا فوتيءَ جي ٥ نياڻين ۾ هڪ جيترا ڪري تقسيم ڪيا وڃن. آخر جيڪا ملڪيت بچندي اُن کي ٽي حصا ڪيا وڃن، ٻه حصا ڀاءُ کي ملندا ۽ هڪ حصو ڀيڻ کي ملندو. اهڙي طريقي سان شريعت پاڪ مطابق ورهاست ڪئي وڃي. هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله اعلم بالصواب

نقل عبد عبدالوحيد سرهندي ٽنڊو سائينداد

31.7.2000

شرعي فتويٰ

لوڙائي مرحوم
فوتي محمد حسين ولد محمد رمضان — ١٠٠ پئسه

ڀاٽيٽي	۵ ڀاٽيجا					۳ ڀاٽيجيون		
الله جڙائي	غلام مصطفيٰ	اڪبر	غلام محمد	بخش	منصور	آسيه	رحيمه	ارباب
١	١	٢	٣	٤	۵	١	٢	٣
66.666 پئسه	5.128 پئسه	5.128 پئسه	5.128 پئسه	5.128 پئسه	5.128 پئسه	2.564 پئسه	2.564 پئسه	2.564 پئسه

= جملہ پئسا :- 99.999 پئسه = هڪ روپيه 100 پئسه ٿيا.

فوتي مرحوم محمد حسين جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ وصيت ٽين حصي ۾ جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به متروڪ يا غير متروڪ ملڪيت باقي رهندي اُن کي شريعت مطابق ٽي حصا ڪيو ويندو - اُن مان ٻه حصا فوتيءَ جي ڀاٽيٽيءَ کي ملندا ۽ باقي هڪ حصي کي تيرهن ڀاڱن ۾ ورهايو ويندو الغرض ماڻهن هر هڪ ڀاٽيجي کي ٻه حصا ملندا ۽ هر هڪ ڀاٽيجيءَ کي هڪ، هڪ حصو ملندو - نوٽ :- هيءَ ڀاٽيجي غلام زهرا جيڪا فوتيءَ جي حياتيءَ ۾ فوت ٿي چڪي آهي اُن کي فوتيءَ جي ملڪيت مان ڪوبه حصو نه ملندو -

بقلم عبده عبدالوحيد سرهندي عفي عنه
از درگاه ٽنڊو سائينداد
١٢-٨-٢٠٠١

فون نمبر: 0224-41031

۴۸۶
۹۲

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقو ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخه ۱۲-۸-۲۰۰۰

(شرعي فتوىٰ)

لوٽاريجي حيم

فوتي محمد حسين ولد محمد رمضان

ميت ۱۰۰ پيسه

هڪ پاڻيٽي — پنج پاٽيجا — ۳ پاٽيجون

حواله ۳ پيسه	
66.666	۱ پاڻيٽي مسماة الله بچائي جو شرعي حصو ۱۰۰ پيسن مان
05.128	۲ پاٽيجو بني بخش " " " "
05.128	۳ " منصور خان " " "
05.128	۴ " غلام محمد " " "
05.128	۵ " علي اڪبر " " "
	۶ " غلام مصطفىٰ " " "
02.564	۷ پاٽيجي مسماة آسيه " " "
02.564	۸ " رحيمه " " "
02.564	۹ " اسباب " " "
99.998.	

فوتي محمد حسين جي ڪفن، دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ وصيت تي ٽين حصي مان جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به ملڪيت رهندي. اُن جي ۳ حصا ڪيو وڃن ۲ حصا پاڻيٽي کي ملندا ۽ ۱ حصي کي وري ۱۳ حصن ۾ ڪيو وڃن، ته هر هڪ پاٽيجو کي ۲-۲ حصا ملندا ۽ هر هڪ پاٽيجي کي ۱-۱ حصو ملندو.

بقلم عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

[illegible]

[illegible]

فون نمبر: 0224-41031

٤٨٦/٩٢

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقه ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخه 1.12.20[illegible]

شرعي فتوىٰ

اصل مسئلة من ٣ — فوتي مرحوم طارق خان جتوئي

والد	والده	② سڳا ڀائر	③ سڳيون ڀينرون	② پيٽا ڀائر
-٢-	-١-	م	م	م
66.666	33.333	٥	٥	٥

33.333 + 66.666 = 100.[illegible]

هڪ روپيه مڪمل ٿيو.

ضروري وضاحت:- قرآن ڪريم، حديث نبوي ۽ فقه حنفي جي روشني ۾ مذڪوره بالا مسئلہ جو جواب هن ريت آهي ته فوتي مرحوم جو ڪفن دفن ڪرڻ، قرض جو ادائگي ڪرڻ ۽ وصيت ٽئين حصي تائين جاري ڪرڻ کان پوءِ مرحوم جي جيڪا به ملڪيت منتقله ۽ غير منتقله رهندي - اُن جا ٽي حصا ڪيا ويندا - ٻه حصا مرحوم جي والد کي ڏنا ويندا هڪ روپيه مان 66.666 پيسا ۽ باقي هڪ حصو 33.333 پيسا مرحوم جي والده کي ڏنا ويندا ۽ هڪ روپيه مڪمل ٿيندو — باقي ٻه سڳا ڀائر ۽ ٽي سڳيون ڀينرون ۽ ٻه پيٽا ڀائر فوتي جي ملڪيت تان شريعت مطابق ڪجهه به نه کڻندا.

بقلم فقير عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

از درگاه مجدديه سرهنديه سائينداد

فون نمبر: 0224-41031

عبدالوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقہ ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

٤٨٦
٩٢

مورخہ..........

شرعي فتويٰ

فوتي مرحوم | اصل مسئله مِن ٣

والد	والده	٢ سڳا ڀائر	٣ سڳيون ڀينرون	٢ ڀيڻا ڀائر
٢	١	م	م	م

66.6 سيڪڙو ، 33.3 سيڪڙو ۽ ڪل هڪ سؤ سيڪڙو مڪمل ٿيا.

وضاحت: قرآن ڪريم، احاديث نبوي ۽ فقه حنفي جي روشني ۾ مذڪوره بالا مسئلہ جو جواب هن ريت آهي ته فوتي مرحوم جي تدفين، تڪفين، قرض جي ادائگي ۽ ٽئين حصي تائين وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به متروڪه يا غير متروڪه ملڪيت باقي رهندي اُن جا ٽي حصا ڪيا ويندا. ٻه حصا والد کي ڏنا ويندا ۽ باقي هڪ حصو والده کي ڏنو ويندو. علاوه انهن جي ٻه سڳا ڀائر، ٽي سڳيون ڀينرون ۽ ٻه ڀيڻا ڀائر، شريعت پاڪ مطابق فوتي جي ملڪيت مان ڪجهه نه کڻندا:-

بقلم فقير عبدالوحيد عفي عنه

از درگاه مجدديه ٽنڊو سائين داد.

مورخه ڇويهين ڊسمبر سنه 2001ع

جامعه مجدديه دارالارشاد

درگاهه ٽنڊو سائين داد

تعلقه ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد سنڌ

سرپرست اعلىٰ:
حضرت قبله پير
آغا عبدالحميد جان سرهندي
سجاده نشين درگاهه مجدديه
ٽنڊو سائين داد

مهتمم اعلىٰ:
عبده عبدالوحيد جان سرهندي
ٽنڊو سائين داد
Tel: No. (0224)- 410

حوالو: شرعي فتوا — تاريخ 7 جولائي سنه 2002ع

بسم الله الرحمٰن الرحيم

نحمده ونصلي ونسلم على حبيبه الكريم

سوال: - ڇا ٿا فرمائن علماءِ ڪرام هن صورت مسئله ۾ ته ٽالي محمد قاسم جيڪو سرڪاري ملازم هئو، انهن مصلحت جي ڪري زمين پنهنجي زال مسماة رضيه بيگم جي کاتي ۾ رجسٽر ڪرائي. هي زمين خريد ڪرڻ وقت پئسا محمد قاسم جا هئا. هاڻي توهان شريعت محمديه مطابق فيصلو ڪريو ته اهيا زمين ڪنهن جي ٿيندي. ۽ کاتي ڪرائڻ وقت ڪا به نيت مرحوم محمد قاسم منهنجي زمين پنهنجي زال کي هبه (بخشش وغيره) ڪري نه ڏني هئي.

جواب دليلن سان ڏئي اجرِ عظيم حاصل ڪريو.

الجواب بعون الملك العظيم

شرعي قانون مطابق اها زمين فوت محمد قاسم جي شرعي وارثن ۾ تقسيم ڪئي ويندي. ۽ سندس گهرواري مسماة رضيه بيگم جي نه ٿيندي. جو ته مصلحتا سرڪاري رڪارڊ ۾ نالي داخل ڪرائڻ جو ڪاتي ڪرائڻ سان منجهه عورت زمين جي مالڪ نه ٿيندي. هي مسئلو اهڙي طرح فقهه حنفي جي سڀني عام ڪتابن ۾ لکيل آهي ۽ فتاوى امداديه جلد ٣ صفحه ١١٠ ۾ هن ريت مسئلي وضاحت سان لکيل آهي ۽ فتاوى محموديه ۽ تڪملة ردالمحتار عربي ص ٢٩٥ جلد نمبر ٢ ۾ اهڙي لکيل آهي.

فتوىٰ شرعي شريف

سوال —

اسماعيل بن دارو ذات خاصخيلي ڳوٺ شيخ سومار

جي ذاتي زمين 8 ايڪڙ ٻني ڪيل هئي — اسماعيل جي فوت

ٿيڻ وقت 6 پٽ ٻه ڌيئرون هيون هڪ گهرواري جيڪا بائي —

علاوه ان جي اسماعيل جي فوت ٿيڻ وقت ٻه پوٽا هر هڪ

محمد بن آچار، بچو عيسيٰ بن آچار جيئرا آهن —

ٻن پوٽن مان هڪ بچو محمد بن آچار ملڪيت ۾ حق سندس طرفان

اسماعيل جي ملڪيت تي دعوىٰ ڪري ٿو ته مامو اسماعيل مون کي ٻه هي

حياتي ۾ زمين مان ٻه ايڪڙ ڏني هئا آهي — حالانڪه وٽس [illegible]

هاڻي ڏهن سالن کان زمين تي قبضو ڪيو اٿس —

شاهد وغيره ڪو به ثبوت ناهي / هاڻي شرعيت موجب ٻڌايو وڃي ته

فوتي اسماعيل جي ملڪيت ڪيئن تقسيم ڪئي وڃي؟

الجواب :- فوتي جي ملڪيت مان اول ڪفن دفن کان قرض ادا ڪري ۽

وصيت جي حصي مان جاري ڪرڻ کان پوءِ سندس اولاد ۽ گهرواري ۾ ملڪيت

تقسيم ڪئي ويندي — باقي فوتي جي پوٽي وٽ جيڪا ڪا شي

[illegible] ناهي ۽ اهو طرف ملڪيت مان ايڪڙ تي [illegible] مالڪ نه ٿو ٿي سگهي.

[illegible] دعوىٰ بلا دليل باطل آهي — يعني دعوىٰ دليل بغير [illegible]

تحرير وغيره مترجم شرعي

مرحوم حاجي محمد علي بن ساوڻ خان لغاري جي ملڪيت ميرپور سنڌ ۾ گهر ۽ مٺيارين جا ڳهه
وارث ٿيڻ تي هي ڪيس هڪ ڪري ڀيڻ ٿيا آهن حصو ملندو — انهن ٻن آهن ۾ شرعيت موجب
سنڌس جنوخان
سنڌس
حصا ڪيا ويندا — ٻه حصا ٻن کي ۽ هڪ حصو ننڍي ٿي مٺيارين کي ڏيا ويندا
ملڪيت
هاڻي مرحوم حاجي محمد علي بن ساوڻ خان جي وارثن جي فيصلي ڪندڙ امين کي
هدايت ٿي ڪئي ته فيصلي ڪرڻ وقت هيٺ ڄاڻايل ڳالهين جو خيال رکيو وڃي.

(1) مرحوم محمد علي جي زمين آباد ڪرائڻ لاءِ نوڪري مرحوم جي وڏن پٽن مرحوم جي
زمين تي سستائي جي وقت ۾ اڪثر 6500/ رپيه خرچ ڪيو هو.
اهو خرچ اڄڪلهه مهانگائي جي وقت ۾ تولن ۾ پيدا ڪري نوڪري جي پٽن جي
حوالي ڪيو وڃي — مثال طور ان وقت سون جو تولو چار سو هو ۽ اڄ مارڪيٽ
۾ سون جو تولو چار هزار رپيه ٿيو آهي — اهڙي طرح ٻنهي سان انصاف ڪيو وڃي

(2) نوڪري محمد علي مرحوم جو مال ۽ گهر جو سامان هو، اهو سڀ آهستي آهستي
سنڌس گهرواري مٺيارين ڳيري ٻنهي استعمال ۾ آڻي ڇڏيو — هاڻي
انهي ملڪيت جو حساب ڪتاب ٻه وڏن پٽن جي ڏيڻ ۾ وڃي ٿو

نوٽ — مٿين ڳالهين کان سواءِ ٻيو ڪوبه مذڪوره فيصلو انصاف
موجب ڪيو وڃي — ڇو ته انهي وقت هڪ ڊرجي ڳالهه ٻڌي
فيصلي ڪندڙ امين کي گهرجي ته شريعت موجب تحقيقات ڪري فيصلو ڪري

شرعي فتوا

بجناب سرور ... صاحب سلام انتساب تعاون مسن
بهزار عجز ادب بخاطر عرض پيام مِن

گهرواريءَ کي	12.50
نياڻي عدد ١	22.22
= عدد ٢	22.22
= عدد ٣	22.22
پاٽ نمبر ①	10.42
پاٽ نمبر ②	10.42
	100.00

هڪ سئو سيڪڙو حصا

سيڪڙو 100.

فوتي نفيس محمد

گهرواري   نياڻيون ٽي   پاٽ ٻه

① اٺين حصي گهرواريءَ کي
② هڪ سئو سيڪڙي مان 66.66 لاءِ سڀ ٽن نياڻين ۾ تقسيم ڪيا ويندا
③ باقي رقم 20.84 سيڪڙو ٻن پاٽن ۾ تقسيم ڪيا ويندا

Ref.______________ Date______________

شرعي فيصلو ۽ صلح نامو ازطرف علامه عبدالرحيم مجددي

مدعي :- پير آغا منظور احمد جان ۽ ڀائر

مدعا عليه :- پير آغا اسدالله شاه جان ۽ ڀائر :-

(1) منظور احمد جان آغا جي وارثن سندن زمين جو ڪوبه طرح ڪاٺ ۽ قبضو نه
حوالي ڪئي وئي - اهي زمين جا سڀ ڪي غير حق آهن .

(2) منظور احمد جان وارا ڪوبه طرح پنهنجي دعوائن مسموري مان هٿ ڪڍي
۽ ڪلير سرٽيفڪيٽ وٺي ڏين ته جيئن مسموري زمين
جو ڪاٺ ۽ هنڌ ڏسي جو صاف تيار ڪري سگهجي .

(3) وارث سڀ ملي سڳي جاءِ تان ڪڍن پير آغا اسدالله شاه جان وارا
پيڙهي في الحال پنهنجي جيستائين ڪاٺ جو حڪم لوڌو نه ٿئي

(4) بوقت ضرورت منظور احمد جان وارن کي پنهنجي زمين مان
پير آغا اسدالله شاه جان وارا ڪيري ۽ مسئلي جي اجازت
ڏيندا ۽

بسم الله الرحمٰن الرحيم
نحمده ونصلي علىٰ رسوله الكريم

سڀ عزيز احباب ۽ مخلص مريد
جيڪا منهنجي دل سندي اُميد هئي
يعني منهنجو پٽ وڏو خلف الرشيد
علم ديني اُن پڙهي پورو ڪيو
مون انهيءَ تقريب جي لـ• آهـ هي
سال اڻويهه سو ڇهاسي عيسوي
سال چوڏهن سؤ ۽ ست هجري مرشل
رات جمعه، ڏينهن جمعه جي اندر
جاءِ آدرگاهه ٽنڊو سائين داد
مان اوهان سڀني کي ان نعمت جي لاءِ
سڀ اچي تقريب کي سينگارجو
آدماگو سڀ جو هي عبدالحميد

تو دعا ڪان پوءِ ڏيان مان هي نويد
سا خدائے پاڪ آ پوري ڪئي
جيڪو صاحبزادو آ عبدالوحيد
لائق آ دستاربنديءَ جي ٿيو
ڏينهن ۽ تاريخ مقرر آ ڪئي
مه نومبر جي ڇهين تاريخ ٿي
ٻين يا چوٿين ماهه ربيع الاول
هي ۽ مجلس خير سان ٿئي خوب تر
جا ٿي ٿيندي هيءَ مجلس انعقاد
دل سان ٿو دعوت ڏيان شرڪت جي لاءِ
۽ دعائن سان، اسان کي سارجو
خوش رهو سڀ ٿي الىٰ يوم الوعيد

الداعيان الى الخير
پير محمد سعيد جان سرهندي
پير عبدالحميد جان سرهندي
سجاده نشين، ٽنڊو سائينداد

پروگرام
خيرات جو ماني: بعد نماز مغرب
جلسه دستاربندي: بعد نماز عشاء

٤٨٦/٩٢

فون نمبر: 0224-41031

عبد الوحيد سرهندي

ٽنڊو سائين داد، تعلقه ٽنڊو محمد خان، ضلع حيدرآباد، سنڌ

مورخ..........

شرعي فتوىٰ ١

فوتي مرحوم علي محمد ولد الوخان

ميت

ڀرڻي گهرواري	پٽ	پٽ	پٽ	نياڻي	نياڻي	پٽ	ٻوڻي گهرواري
مرحوم جي حياتي ۾ فوت ٿي وئي	بشر 17.50	17.50	17.50	8.75	8.75	17.50	فوت ٿي — مرحوم جي حياتي وقت موجود آهي 12.50

حساب سو روپيه مان

ھـ

جاءِ ملڪ گهر جي ته مرحوم الوءِ جي وفات کانپوءِ سندس ملڪيت منقوله وغير منقوله کي هن مطابق شاشريعت موجب تقسيم ڪيو وينديون. سڀ کان اول فوتي جو دفن ڪفن، قرض ادا ڪرڻ، پوءِ وصيت مٿي حصي شاجاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا به ملڪيت بچي ان تان ان مان ٻئي 12.50 ليشو ٻوڻي گهرواري کي ڏنا ويندا ان کان پوءِ 16.50 ليشو هر هڪ پٽ کي ڏنا ويندا ۽ هر هڪ نياڻي کي 8.75 ليشو حصو ڏنو ويندو، مسئله، ٻوڻي گهرواري جيستوڻيڪ ڀرڻي مرحوم الوخان جي ملڪيت الوخان جي وفات کانپوءِ پيو مرس ڪيو آهي ان هوندي به ڀرڻي مرحوم ٿابه آهي حصو لهندي، هذا ما ظهرلي في هذا الباب والله اعلم بالصواب عالميه المرجع والمآب

عبده عبد الوحيد سرهندي عفي عنه

٤٨٩/٩٢

غلام مصطفىٰ عبد الوحيد ٿ

بسمه سبحانه وتعالیٰ وبعد من نحمده ونصلي ونسلم علی رسوله الکریم

"شرعي فتویٰ"

اصل مسئله من ۱۲ حاجي بخش علي مرحوم ۱۰۰-۰۰ پيسا

ميت

ابن	ابن	ابن	ابن	بنت	بنت	بنت	بنت
پٽ	پٽ	پٽ	پٽ	نياڻي	نياڻي	نياڻي	نياڻي
پير بخش	ولي محمد	عبدالغني	محمد صالح	۱	۲	۳	۴
۲	۲	۲	۲	۱	۱	۱	۱
16.66.2	16.66.2	16.66.2	16.66.2	8.33.1	8.33.1	8.33.1	8.33.1

معلوم هجي ته مرحوم جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ وصيت جي حصي ٽئين جاري ڪرڻ کان پوءِ جيڪا ملڪيت مرحوم جي باقي رهي ٿي اُها مان جيڪي هن مذڪور وارث واقعي صحيح آهن ته هڪ روپيه يعني ۱۰۰ پيسن مان مذڪور بالا طريقي سان وارثن کي ملڪيت ملندي

يعني هر هڪ پٽ کي 16.66.2 پيسا

۽ هر هڪ نياڻي کي 8.33.1 پيسا ملندا

جا پٽ ۽ جيئن نياڻين کي مذڪور طريقي سان مرحوم جي منقوله ۽ غير منقوله جڳهه ملڪيت تقسيم ڪئي ويندي. قرآن مجيد ۾ حڪم آهي - للذكر مثل حظ الانثيين يعني نياڻي کي ملڪيت جو هڪ حصو ۽ پٽ کي ٻه حصا. وراثت جي قانون موجب ڏنا ويندا.

وصيت متعلق فقه حنفي جي سڀني ڪتابن ۾ مذڪور آهي ته جيڪڏهن وارث بالغ هجن ته وصيت تي قائم رهڻ چاهين ته ڪرڻ جي اجازت آهي. پر جيڪڏهن وارث وصيت تي متفق نه آهن ته اهڙي صورت ۾ وصيت ٿيل ملڪيت به وري به سڀني وارثن ۾ شريعت محمدي موجب تقسيم ڪئي ويندي. هكذا مذكور في الفقه

هذا عندي والله اعلم بالصواب

واليه المرجع والمآب

المحرر عبدالوحيد سرهندي

دارالافتاء ... دار ... حيدرآباد

بسمه سبحانه وتعالى العلي القدير ؛ نحمده ونصلي على حبيبه الكريم

(شرعي فتوىٰ)

4

مسئلہ	امين شديد من عمل					موڪو بخش مرحوم
زوجه گهرواري	اخ	اخ	اخ	اخت	أخت	100.00 نئيسه
	دوست	محمد راڻق	محمد صالح			
25.00 بڻ	18.75	18.75	18.75	1	½	
				9.37½	9.37½	آنون

3
25.00
18.75
18.75
18.75
9.37½
9.37½

100.00

جملہ 100.00 نئيسه پوريا ٿيا

معلوم هجي ته گهرجي ته ميت جي ڪفن دفن، قرض ادا ڪرڻ ۽ ٽين حصي تائين وصيت جاري ڪرڻ کان پوءِ بچيل ملڪيت فوتي جي بچي پئي سا هن طريقي شريعت محمدي موجب ورهائڻ کپي - سڀ کان اول گهرواري کي چوٿون حصو ملڪيت جو ڪٿا رهندو ڇو ته فوتي کي اولاد نه آهي - ڪذا في السراجي يعني 25 نئيسه گهرواري جا ٿيا -

آن رهيا 75 نئيسه جيڪي بچي ٿا - انهن مان هر هڪ کي 18.75 هر هڪ

ڀاءُ کي ۽ 9.37½ هر هڪ ڀيڻ کي شريعت موجب ملندو

هذا ما ظهر لي في هذا الباب والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب

حرره الفقير عبدالوحيد سرهندي عفي عنه

دارالافتاء ٽنڊو سائينداد ضلع حيدرآباد

CHAIRMAN
District Zakat & Usher Committee
HYDERABAD.

CHAIRMAN
District Zakat & Ushr Committee
HYDERABAD

DISTRICT ZAKAT & USHR COMMITTEE HYDERABAD CHAIRMAN

عبدالوحيد سرهندي
ٽنڊو سائينداد

ولهن الربع مما تركتم ان لم يكن لكم ولد

گهرواريءَ لاءِ مرد جي ملڪيت مان چوٿون حصو آهي جيڪڏهن مرد کي اولاد نه هجي - سورة النساء آيت نمبر (12)